

**CONCILIO||RVM QVATVOR GENE=||ralium. Niceni.
Constantinopolitani. Ephesini. et Calce=||donensis. Que
diuus Gregorius magnus tanq[uam]|| quatuor Euangelia
colit ac veneratur.||**

Merlin, Jacques

Coloniae, 1530

VD16 M 4842

Liber Ennodij pape.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72934)

stat arbitrio diuino fuisse dimissum, sit immunis, & liber, & Christianæ plebi sine aliqua de obie-
ctis oblatōe in oibus Ecclesijs suis ad ius sedis suæ pertinētibus tradat diuina mysteria, quia cum ab
impugnatoribus suis petitoē, & ppter superius designatas causas obligari nō potuisse cognoui-
mus, vñ scdm principalia pcepta quæ nostræ huic tribuit p̄tati, ei quicquid Ecclesiastici intra sa-
crām urbē Romā, vñ foris est iuris reformamus totā causam dei iudicio referuantes vniuersos
hortamur, vt sacrā cōionē sicut res postulat ab eo p̄cipiāt, & dei animarū suarū meminerint,
quā & ipse amator pacis est, & ipse pax est quæ monet: Pacē meā do vobis, pacē relinquo vobis.
Et in quacūq; ciuitate pacē eē confirmandā affirmāt beatos eē pacificos. Hæc quicūq; ex in-
structōe nr̄a qd nō æstimamus, vñ non admitti, vñ detrectari posse, crediderit, videat, quia in di-
uino iudicio contēptus sui rōnē est (sicut de deo confidimus) redditurus. De clericis memora-
ti papæ quæ ab Ep̄o suo añ tēpus alicuius subsequaī, & officijs Ecclesiasticis se gaudeant restitui,
quia dñs & redēptor noster oues pditas ab errore lætā inuētas, & sup profugum filium pa-
ternam liberalitatē cœlestis mediator accommodat. Quisq; vero clericorū post hāc formā à
nobis probatā, quocūq; sacratio deo loco in Ecclesiā Romanā missam celebrare præsumpserit
præter conficiam papæ Symmachi, dū viuit statutus Canonicis, velut schismaticus pcellat
Ista sufficiāt, nunc cum dei notitia syncerē protulisse. Laurētius ep̄s Ecclesiæ Mediolanēsis,
huic statuto nostro in quo totā causam dei iudicio cōmisimus, subscripsi, Petrus ep̄s Rauēna-
nus huic statuto nostro in quo totā dei iudicio cōmisimus, sub. Felix Terracinēsis, Bonifacius
Aquemuenfis, Maximus Terracinēsis, Emilianus Furanus, Maximus Ticinēsis, Cassianus Muti-
nēsis, Gerontius Fidudēsis, Stephanus Venufinus, Laurētius Boensis, Fortunatus Fulginēsis,
Mercurius Sutrinus, Stephanus Neapolitanus, Hilarius Tensanus, Maximilianus Perufinus,
Innocētius Fortunatus, Concordius Mesinatis, Vitalis Fundanus, Castus Portuensis, Aristus
Ostēsis, Martyrius Terracinēsis, Victor Lunēsis, Asterius Aquinatis, Chryzogonus Albanē-
sis, Amādus Potētinus, Romanus Numētanus, Vrsus Reatinus, Paschasius Vulternēsis, Inno-
cētius Forsimprohēsis, Felix Nepefinus, Hylarius Tepranēsis, Innocētius Tarētinus,
Tyberniorū, Severinus Tundaritanus, Syluanus Veliternus, Sebastianus Suranus, Mercurius
Gauinati, Felix Atellanus, Rusticus Bruyantinus, Propinquus Tribēsis, Adeodatus Fornita-
n^o, Bonifacius Cameritan^o, Iustus Signatinus, Vindemius Anteatinus, Augustus Liparitan^o
Valētinus Amiterninus, Fortunatus Suestanus, Iocūdis Augustanus, Tigidius Taurigranus,
Viticanus Celunēsis, Iohānes Ariminēsis, Porculeianus Sepniatis, Cādūdis Triportinus, Cre-
sconius Tudertinus, Innocētius Binatis, Iohānes Spoletinus, Eustasius Cremonēsis, Laurētius
Verginatis, Eucarpus Meresapæ, Rufentius Agnatinus, Serenus Nolanus, Martianus Acan^o
Euticius Tranēsis, Fortunatus Anagninus, Aprilis Laterianēsis, Afellus Populoniēsis, Me-
mor Canufinus, Adrudatus sylvæ cādida, Venerius Pallēsis, Rogatus Taurominitanus, Ser-
uus dei Ferenfis, Probus Carmeianensis, Dulcitus sancti Antimi.

Incipit prefatio Ennodij in librū sequentē.

Solet dicēdi affectū multarū reꝝ ardor exigere. Si autē auarus laudis audis est, & fauo-
rem desiderat sudore mercari, aut per blandimenta gloriæ crucē narrantis igno-
rat, aut lucri astrictus cōpedibus linguæ vedit obsequiū, vt dū animus habēdi cupidine
subiugatus præsumptū æstimat iam tenere compēdiū, sic ingruētia p̄ fili exercitium
nescit timere discrimina, aut necessitate conclusus profert eloquiū sine quacūq; lima captiuū,
& nesciam pudoris frontē monstrat in mediū, vt dum intētioni famulat, diligentiā decoris ab-
urat, quia dicēdi ornamēta non sunt intētōis negotij, sed quietis, nec militiæ sunt picta verba,
sed otij. Campus fortē postulat pax, pfunda redimit ornatū, quæ pfutura asserit, loquelā quæ pe-
riculo artis est colorata cōtēnit. His ergo ita se habētibus causam narratōis in sinu, & coactā
vocē prauorū latratu religiosi mētibus commēdo. Scriptū eē reminiscēs tēpus tacēdi, & tem-
pus loquēdi, vñ post fidē prophetici oraculi cuiusdā oratoris exēplum quæ refert, nisi cū necessa-
riā dicēdi nimis ineptā eē conditionē. Oris ergo ministeriū pro valitudine ingenij sacerdoti-
bus dedi, aduersus quos sibilatiū effusa sunt venena linguarū, licet scuto munita fidei spiculorū
imbrē patiētia religiosa nō timeat, & ad autorē redeāt tela, quæ sine bellādi arte dirigunt. Qui-
bus enī pro lorica Christus est, vim non metuūt, & inimicos longa expectatōe p̄sternūt. Quisq;
ne tamē in hac acie præliū putet eē formidini, in qua deo & pontificibus infert sine viriū æsti-
matōe certamē. Quisquā ne fluxum & lacescentē hostem videat, & præliorum causis aduer-
sarium debile expauescat. Inuidet ipse sibi victoriā quæ conscia vulneratum aggredi cessat ini-
micum. Ad lucrum hostis sui procedit, qui in conflictibus non prius causas quæ aliud expedit.
Dat vi-

Libri Ennodii ecclesie Romae diaconi.

Dat vires iaculis innocētia, & mucrone acuit ex æquo veniētia vota bellādi. Percutiēdi impetū plus iustū dolorē scim⁹ dedisse q̄ brachia, inde paucorū telis mltitudo nō subsistit. Dicēte ergo mecū ppheta plures nobiscū sunt q̄ cū illi, placitūq; bonis quātū æstimo opus incipiā.

Incipit liber Ennodii sancte ecclesie Romane diaconi contra obrectationes quartæ synodi habitæ Romæ palmari à Symmacho

Papa sub Theodorico rege.

B

Vfficeret qdem schismaticā imperitiā ppositōe cecidisse, maxime cū secū habeat obiectarū sum, & mereat titulus sine lectōis discussiōe cū autoritate dānari, cū in pnotatōe ipa significātia opis inotescat imundi dicētiū aduersus synodū absoluōis incongruæ. Ego tñ nūc agā quasi opus sit alieno ense perire mala pponentē. Istud p̄loquiū p̄t clemētissimo homini tñ in scititē ascribi. Et ne aliq̄s p̄ter vos sicut iter oues vlcerosas deputādos & erraticas q̄ magnū gregē potuisset lacessere pastoz dicēte ppheta: Filios nutriui & exaltaui, ipsi at spreuerūt me. Et dño de ap̄s Qui vos spernit, me spernit. Quos ep̄os fuisse ppheta testat de Iuda dicēdo, & ep̄atū eius accipiat alter, & Ap̄lo æque Paulo pclamāte, obedite p̄positis v̄ris, qm̄ ipsi exorabūt p̄ vobis. Nec hic imoremur. Sed redeamus ad grauē & venerabilē nō solū ex alia pductā, sed mysticā p̄positionē. Non oēs (inquiūt) sacerdotes regis ad Cōciliū ascīuit autoritas, nec oēs in iudicatōe senserūt. Mancipia tartari, & ligdo satanæ ministri, quoscūq; nō euocauit scriptū princ̄pis nouis nexibus & actū v̄roz in nolūtōibus serpētibus spiris cauda praxit. Volo dicere in quo fuerint voto, in qua deliberatōe discedētes, qbus tēdiū illa peperit expectatio. Cū viderēt venerabilē papā lōgas in vita cōtra fas suū inducias accepisse. Videbāt ethera tñ directis à se iacul' verberari. His ne liceret ifelicibus in maloz actibus cōsolatōe secreto delitescere: Libris v̄ris nudant absconditū, & p̄ vos in turpi factō h̄e solitudinē nō finunt, dicēte dño in Euāgelio: Ois malus odit lucē. Post hęc absentis aduersarios papæ Romani dici nō debuisse q̄ p̄dictis p̄latis petitiōibus accusabāt dolose videlicet hoc agētes eo q̄ aduersarios suspectosq; Canonica synodalibus clamante in decretis autoritate, in suā recipi accusationē ep̄os mīme oportuisse vos nō latuisset, ad asertōes fidē iungētes qd' eos isto noie p̄cepta regia nō vocasset. O hoies om̄i artis lima cōpositos, & caminis fabrilibus excoctos, q̄ ad stipulationē doctoz defudata inuenire testimonia, amamus reuerēdi viri sniam verā, & (v̄t aiūt) in ipam pedibus imus. Cognoscim⁹ errata q̄ dicitis inimicū vocet aliq̄s accusantē, & tragico noie repellit, appellat cōtumeliā nō mcerentē. Dehinc subiūctā quæstionē rhetorica argumētatōe fibula momordistis, addēdo, allegādo, Testis ē Romana ciuitas, Si oēs ep̄i senes & debiles cōuenerūt, ecce ofonem verū neruis nitētē, & ipsi cepario p̄ferendū nitore sermonē. Ergo q̄ se ætate valētes, & corpore imbecilles eē dixerūt, ipsi se ineptos iudicio eē testant. Qm̄ mēbroz se dixerūt iam sustinere dispēdia, maxime si hoc iegerere clemētissimi dñi auribus p̄sumpserunt. Vos putatis ab vniuersis dei cōspectibus pulsi illoz v̄roz more cōgressuū vbiq; narrāda cōfundi, & apud princ̄idē de collectōe pontificū alios ptulisse sermonē, nisi quos ætatis maturitas erudiēdæ loquelæ fecit authores, qbus anni veteres reuerētiam cōtulerūt, q̄ putabant bonoz meritorū suffragio in longū seruatū. Ipsos ergo de grauidæ ætatis fatigatōibus queri de cuit, quos ætas iusserat allegare. Viri optimi subditis ex p̄ceptis regis euocatōis causam fuisse iā cognitā, & Italiæ summa moderantē nō fuisse, quasi de nouo negotio consulēdū, plus chartæ & scriptioni religiōis debitū q̄ p̄ntiē p̄cipali. Nullus ergo in p̄dicto negotio titulus remāserat, ad cuius inq̄sitiōnē p̄gētes illud iure p̄loquerent exordiū. Exhinc digressi bonaz rez in rege laudatis affectū, & colitis verbis innocētiā quā actibus ignoratis. Si tñ cultus ē in loquela v̄ra, quā scabroso vomere velut agētes p̄ deuiū errata p̄scinditis macētis zizania & lolia cōmēdantes, recepturi p̄ tali impedio paleas qbus gehēne in p̄niciē vestram animē ignis. Sed nunc vt qdam fertur dixisse, quæ qbus ante feram contra Apostolum dicitis ip̄pugnatores summi pontificis non auditos, & cœlestis mandati memores partē suā à confortio adulteri subdlexerūt. Hinc nō incesso ignorantia rimosam memoriā non accuso, volo dicere qd' pphetæ verba Ap̄lo contulistis, q̄ noui & ipsos Ap̄los rectē vocari, quos missos eē nō nescio. Dauid em̄ dicit: Furē videbas, & currebas cū eo, & cū adulteris portionē tuā ponebas. Deinde qs se de illa vestra enodē faciat quæstionē qua dicitis in criminibus obiectis quod non excludit, approbat. Et vocē Romanz Ecclesie militibus cōgruentē, in qua nescitis, vtrū prius nitore p̄dices, an sapore. Putāsne audistis legi, q̄ iustū est iuste exequeris: Audistis de malefactis hoim, si tamē aliquando conuersatio humana vos tenuit, quicquid nō suis ordinibus approbat excludi: Vbi est illud pphetiæ: Dominus ad iudicium veniet cum senibus populi sui, & de vobis p̄ctm̄ suum quasi Sodoma p̄rdi-

prædicauerūt vā aiabus eorū: Sed qd factū opus est, quoties desperatis nulla medela succurrit, nisi implorādus ē dñs q pmissit p Prophetā futurū se sup oēm supbum & excessum, & super arrogante, vt humiliet, sed scētū opus vestigijs insequare & ferrata si possum calce conundam. Vt verē dicā res cum re, causa cū causa, rōcū ea quā putāt rōne pugnabit. Oblocutos sacerdotes pceptōibus regijs allegatis, & quoddā sacrilegiū creditis, mali aliqd cū celestē nescitis de terreni dñi iussione sentiri opponēdo qs regi debuit dicere papā synodū oportuisse cōuocare? Certē qd' in hac parte cōstat exēplū illum præcipue q criminosis multorū ppositiōibus iam iacebat, quē hoc fuerat qd argui cui progatiuā cēlitus ascriptā hostium suorū iam oblocutio tulisset. Ad hanc vos clemētia malorū actūū p gradus suos incremēta traxerūt, vt hoc credatis eē laceffere qd' cōuincere, nec apud vos habeāt à veritate dñam, odia quæ plerūq; cōtra meritū impediti studijs, non rōne obsequētia vota cōcinnāt. Vbi ē illud: Priusq; agnoscas ne adiudices quēq; Olim vos accepit grex positus sinistra collegas apud quos ex præiudicio excepisse sniam credit, q meruit ad examē adduci & hoc ē reum existere quod librā discipulātōis intrare prælocutioni tamē optime diuinum subdidistis exēplum, quod ita quadratis constat eloquijs, vt ipm in eo Chryssippū tenere lineā putes. Pātrī dicit deus: Quare tu enarras iniustitias meas? Huic dicto conferētes quasi ad sacerdotis apostrophē q beati Petri apostoli vicarius æstimat, prohibetis archiatrum eius corpori afferre medicinam. Quō vos animæ eius curationē exhibere renuitis? Magnum p diuinā ridiculū, an maxima lamēta sint nescio. Vos alienæ febrī curam quæritis, vos fatiscētī animæ medelam adhibere cupitis, & in lecti proximitate, ppositi vñi imemores, de alterius salute tractatis, qd si illud verē vobis à Propheta dictum sit, nunqd parum vobis ē quod molesti estis hoībus: q molesti estis & deo meo? Et iterum: Medice cura teipm. Sed hinc alias nouimus, q sanari non pōt, cōclamatus & improbus in pfundū deueniēs mira temeritate contēnit. Sed credo viuūt in istis, & in malæ cōuersatōis suæ morte Conciliū, & p optare qd alteri, qd ipse iam pdidit. Nunc rectē vobis cū Propheta dicimus. Oīa quæ loqitur populus iste iuratio est, & timorē eius ne timeatis, neq; formidētis. Procul sit à nobis, faceffat à nobis q in nobis ē pruritus iste linguarū, quos verē idē Propheta arguit. Scribētes iniustitiam scripserunt. Non nos beatum sicut dicitis à dño cum sedis priuilegijs, vñ successores eius peccandi iudicamus licētiam suscepisse, ille phennē meritō: dotē cum hæreditate in ocētā misit ad postores. Quod illi concessam ē pro actuum luce, ad illos ptinet quos par conuersatōis splendor illuminat. Quis em̄ sanctum eē dubitet, quē apex tantæ dignitatis attollit. In quo si desunt bona acq̄sita p meritum sufficiunt quæ à loci decessore præstant. Aut em̄ claros ad hæc fastigia erigunt, aut q erigunt, illustrat. Prænoscit em̄ qd Ecclesiæ fundamētō fit abile sup quod ipa moles innitit. Sed hinc actibus nostris cœlestē potētā putatis eē suffragio, quod ad præsidium bti Petri apostoli adiutricē, vt dicitis dexteram cōmodatis. Nescitis solē facibus nō adiuuari, nec ad præsidū diurnæ lucis lychnos accēdi. Scriptū est em̄ Scrutat renes & corda deus. Sed in illa pte qs argumētis audeat vestrīs rēdere, nisi q sine arte dī vōq; & fides mēdacio sermonum technis assuit. Cur (inquiunt) ad principē conuenistis, si audiri non licebat impetiam. Sic vos in stuporē pecualē pcti nebula aut diuinus horror obliuiat vt verēcundā excusationē, aut fraude mēsuram trāseat, aut beluā pressa hebetudine nō agnoscat. An forte aliud putatis fuisse qd' dictū est ipm debuisse synodū cōuocare, cuius opus erat officio vt vos videlicet p pontificale examē diuinā snia pcelleret, & quos à capitis sui compage in salutis detrimētō isanis furor abscederat postes. Argumētationē operi vñ nescio verbis an latratibus ididistis, cōparantes ei Antistitē vñm q senioris naturæ bñficiū vnus cibi cōmutatōe pdiderit, & primogeniti canam dignitatē amiserit faucibus obsequēdo. At ista qd referā, q ex omni obiectōrū parte cōcludor: Quis rogo vño symmacho bñdictionē, dum patri plus deseruit, eripuit? Cui tantorū nume: Jacob vice ē collata nobilitas? Quis ex vobis cæci parētis desiderijs pariturus occurrit? Quis vñm deuotōe sua genitorē venerabilē captū oculis nulla fecit lucis dāna sentire? Nōne collatōe tenebrarū vñarū nō putat p sudum rutilans iubar ostendere? Et oīs obscuritas actibus vñis collata decorē solis assumit. Præterea tūc Jacob quis congruētē moribus filij denedictionē tñ contulit iam pmissam. Nā quid his longius immoramur, cū docēdi nō sint, qui calces stimulis itulerunt? Credite mihi pacis inimica sunt, ipugnationi nō sunt idonea quæ pfertis. Sed sequit vinculū cū ænigmate quo nescio, qua replicatōis arte soluamus. Tullianq; em̄ profunditatis pelagus ingressi bullam nñæ sterilitatis quæstionē flatibus p litto: incerta transmittunt. In qua tamē Chiro clauum tenēte portū igrediar, & sigillatim de turbiniibus vñis vniuersa discutiā habiturus & iductus illo: facultatē nō meā. Atūt em̄: Si vera epōrū asertio est sedis aplicæ bñsulē minorū nunq; subiacuisse sniæ, cur ad iudiciū districti cōuentōe pductus ē. Multum quidē annosa hic in vobis laborat infantia. Cui ille aduocandus est, qui ineluctate nobiscum semp pondus propositōis exuperat cum manifeste pro sa-

p sacerdotibus cū ppheta clamatē. Nunqd gl'abit securis cōtra eū q̄ secat in ea, aut exaltabit
 Serra cōtra eum q̄ trahit eā, vt sit mihi illud suffragio diuinū oraculū. Quō si cessauit exactor,
 tributū quiescit, ita cōtriuat dñs baculū ipioꝝ. Tribue dñe qd' p̄dixisti in ill', vt sicut errat ebri
 us & vomēs, ita pereat incredulus, q̄ infidel' agit. Propter hoc ppheta vobis insultās vocife-
 ras. Audite verbum dñi viri illufores, q̄ squām ne causaꝝ ex prae cognitiōe sancit euētum, & ra-
 bidis terminum positura conflictibus sic metit, vt pernix decisio dum inq̄sitiōe eē seniori ino-
 tescit, anticipet, fauorē cēsenti accuset. Nunc Paulump ore actibus annis indignos pontifica-
 li vos arguam. Nos q̄ statuta nostra non vna apud vos volumus lance constare, q̄bus de im-
 pugnatōꝝ qualitate lati sunt Canones, apud quos nephās est cana p̄m definita transcēdere,
 quibus scriptum est in Carthaginēsi Concilio. Quod Apostolicæ sedis p̄ Faustum Ep̄m qui
 tunc ab ea missus interfuit, probauit autoritas accusatoribus de inimici domo prodeuntibus
 non credēdum, in q̄bus odio succēsa vicinitas, p̄ nutrimēta arida flammā p̄secutiōni exuscit-
 at, & vniuersam doli fabricam sumptu, & machinis cohærētibus secreta dispositiōe cōponit.
 Itos quæ domus euomeret, q̄ scire potuisset nostra collectio, nisi p̄ntes, & impugnatōis quali-
 tatē, vnum nisi ex scripta propositiōe didicisset, in q̄bus sentinam criminum dum simulato fue-
 runt persecutiōem se debere criminibus agnouisset.

A ¶ Post illa quæ de accusatoribus plata sunt, addidistis cur p̄sonę iussæ sunt p̄ntari quas sēpe im-
 perialis flagitasset autoritas. Ad defraudatiōē ingenij p̄inere eius q̄ nūc in sede aplica quasi
 in quadā arce cōsistit, verē vobis dicit Sapia: Homo infirmus & exigui t̄pis ad intellectu non
 pueniet, s; labore vt sciat qd̄ acceptū sit ap̄d dñm. Et iteꝝ dicūt, puerbia: Odit sequi, negligit
 studia. Imperitis em̄ obuīat mors. Quid em̄ illā quæ in puia scia descendit, ignoratiā fingitis?
 quid adhibetis mira latrocinādi arte falsitatē, v' dolositatū p̄stigia simplicitatē fronte mon-
 strando? De vobis nunc dictū est: Qui loquit mēdaciū, ex p̄p̄rijs loquit istā lætitiā faciē, ex iu-
 diciōꝝ cēsura venientē callida p̄uisione sacerdoti vestri oculis abstulistis, vt eum talibus ad-
 uersus acies v̄sas instructū munitōibus & innocētīæ in testimonio orbis tela deferētē ab ipsis
 iudiciōꝝ aditis pelleretis, p̄uidētes vt nec sine impugnatōe insons viueret, nec haberet sola-
 tiū de incorrupta iudiciū inq̄sitiōe pulsatus, vos p̄fato & dedistis & iudistis examē, cum vno
 eodēq̄ itinere a vobis disceptatiōnū dubia subire, & phibeat, & cogit, & p̄ singularē callē, ad
 causam arcēd' euocat, non manifestā salutē, aut nō lacestius obtineret, aut subriperet absolu-
 tus. Adolescētīę meæ memini me legisse t̄pibus de quodā dictū. Exuli exiliū imperas, nec das,
 vos p̄phetæ ipetit snia, isti sunt viri q̄ cōturbauerūt terrā, & q̄ cōcusserūt regna. Et iteꝝ: Ex-
 cidēt ramusculi eoz̄ falcibus, & quæ derelicta fuerit, abscident. Et rursum: Dum nō speratis
 veniet cōtritiō v̄ra, & cōminuet sicut lagena figuli multitudo v̄ra. Nec non Propheta ad hanc
 causam special' locutus in tonuit: Dñs inclinavit manū suā, & corruet q̄ fert malis auxilium, &
 cadet cui p̄stat auxiliū, simulq̄ oēs consumēt. Redeo tñ post multa exēploꝝ suffragia ad
 nouellas Canonū definitiōes. Clamat in alio loco Carthaginēse Conciliū, quascūq̄ ad accusa-
 tiōē p̄sonas leges publicæ non admittūt his impugnādi alteꝝ, & nos licētīā submouemus &
 nullæ accusatiōes a iudicibus audiant Ecclesiasticis quæ legibus seculi phibent. Quēro a vobis
 viri qb' idita ē ad vnguē posita polita p̄fectio, cui' cōditōis fuerit ista mācipia quæ postulata
 scriptis p̄cipalibus intimastis, si ea seruilis adhuc in p̄tate alterius cathena retinebat, & nulla
 obscenæ obligatiōis cōpedibus vestigia in libertatē missa laxabat v' vobis disceptatiōibus fidē
 aliquā p̄dictōꝝ verba portassent. Sed credo replicabitis veritatē quæ sponte plata in illis
 vox h̄re nō poterat, hāc diuersis crucibus è latebris suis religiosus tortor exegerit, vt dū penis
 corpora soluerent, quæ gesta fuisse nouerat, aia nō c̄laret. Sed quēso primū ad leges publicas
 deinde ad iudices ora cōuertite, q̄ possunt in defensione sua sic eloqui, nos quos dei seruitiū p̄
 istaꝝ reꝝ abiectiōe fecit ingenuos, q̄ seruuloꝝ insultantiū cōtumelias aut despiciamus, aut ri-
 demus, q̄bus scriptū est de famulis p̄ Apl'm: Memētote qa vester & illoꝝ dñs in cœlis est. Ad
 hęc seculi mala reuocabimur faciēdum a nobis ē, qd' facientē alteꝝ p̄phanū eē contēdimus,
 quod p̄ ministeriū iustitiōis, & manus alienæ incessaret aspectū v̄m n̄o pagē imperio. Noli-
 te hanc ad vniuersas Ecclesias mentē rapaciū lupoꝝ more & natura separare, qa postq̄ nos ma-
 culasset forte pro desiderijs vestris conuēta discussio effectū in his quo tēditis nō haberet. Sed
 dicēte vobis Propheta: Ponamus circulum in naribus v̄ris, & frenum in labijs, & reducamus,
 vos in viā qua venistis. Qui eodē Propheta asserētē impugnamini q̄ dicit: Erunt quasi nō sint,
 & peribunt qui contradicunt vobis.

B ¶ Hoc etiam nouo aduersum nos subdidistis inuēto ip̄m dñm, & redemptorē n̄m seruorum
 subisse iudicia, & cœli operatorē particulæ cuidā sponte subiacuisse terrenæ, dum testatur, &
 loquitur: O Iuda & Hierl'm iudicate inter me, & inter vineā meā, hoc etiā beatum Petrum, hoc
 Paulum apostolum non horruisse narratis, & illam v̄ram elegantiam ad ius p̄trahitis exem-
 plorum

plos, nexibus pcedentē quasi vobis in hac parte remanserit, cū renitente contentio, & validis facundia vestrae digitis exigant oblata. Samuelē etiā prophetā mirificū de conscientia suę serenitate, vulgi dicitis implorasse testimoniū. Quid em̄ Samuel dixit? Scire dñm, q̄ nullius vn̄ q̄ substantiā, nullius pecus abegisset, aduersatū se muneribus & quod est supra hominē sponte venientia dona vitasse, prouidēs scilicet ne pro suspitionū præiudicio Homitius dāna pateretur. Postremū sub diuina attestatione patefecit innocentia, ne humanū subiret examen. Redemptoris nostri iudiciū quod inter se & vineā suā optat euenire dū vestra in p̄senti negotio mala respicit, magis implorat S. Athanasius Alexādrinæ vr̄bis Eps̄, dū participū vestrorum argueret inuidia agnosces sibi per contumeliā multitudinē exercitiū cōtingere non timore, verē ad coronā pretiū iunxit, quod de dignitate submisit, & ante coelestē de absolutione sententiā personā rei innocentie bonus æstimator impleuit, sic em̄ milites Christi sudore suo honorē sibi incremēta parturiunt, dū cōcessa fastigia celsiore humilitate castigāt, inde laudū cumulos mercaturi, vnde indepta culmina sublimi paritate moderant. Sed quis beatū Athanasium Romano antistiti q̄tū nosse datur imparē, locus ostendat. Facto tñ in negotijs cōparant, ille p̄sto fuit iudicibus, iste q̄tū & vos dicitis aduocauit: ille intentatā discussionē vt dei famulus non refugit, iste triūphū suū indiscussorē collectione constituit. Sed quid his longis collationibus immoramur iudicia & iste voluit, amauit, attraxit, ingressus est, & q̄ possit fidelū corda doloris iusti aculeis excitare venerādo cōcilio, autoritatē etiā contra se, si mereret, indulgit. Quis in hac allegationis ipsius fronte nesciret, sultū ad coēpos puritatis testimonijs? Qui hoc quod districtiōe eoz̄ minus licebat, exhorruit, æstimās illud magis quolibet mō labefactian dū quod statuisset censor inualidus. Quid p̄fatū incessit canina loquacitate? Quid læditis nō mōrētē, votū eius est, q̄d v̄m putatis esse terrorē, Sed astutior in vobis, q̄ in Athanasio aduersarij nouelli virus serpētis insibilat, illi nescierunt q̄ optime cāletis qualiter triūphus tolleret impetito, illi prouocato, ne audiedus occurreret, formidabant. Vos morē quē habebant examinari nō ferētēs, venientes iaculis repulsis, & tæ diū vobis de sn̄a p̄paratū, vlticum armorū assumptione cōmutatis. O maloz̄ cōmemoratio quæ vocē & p̄fat & subruit dū illos quos in clamorē coegerit, eoz̄ etiā grauitate facti verba confundit. Quis patiat vos æ quo animo garriantes? Ergo nos secundū assertionē vestrā nouellæ vtilitatis cōmoda non amamus, dū definitis senioribus p̄stare obsequiū. Sic tota ingenij vela suspenditis, hic resupinæ ceruicis ex secessu pectoris quicquid habuit sp̄is flāmis ructus euomuit. Aiunt em̄ Moysi à vobis ieiunia & Helisæi miracula quæ egit dū mortuū suscitauit, si annofa tñ se flāmini, cōfundantur. Quid hic rationis inuenit scrutator idoneus? Non si auri pallidus inquisitor occurrat in sensibus vestris latentū venaz̄ motus inueniet, & insuetis lucem latebris sermonum fossor admitter. Idcirco ergo cana miracula nō probamus, si iuuenilibus cōsensum non probemus excessibus. Si seruum dño discipulum magistro euangelij memores subiugamus, quicquid potuit prodesse negligimus. Alia sunt improbiſsimis hoim̄ quæ ad v̄sum recentē sine iniuria vetustatis adhibemus. Nouā deinde culpam, & quā inuestigatio nostra tranſerat, reclusistis, quare papa sine exēpli instituto p̄cedētis synodum conuocauit, vt de criminū eius obiectione cognosceret. Post hæc nos falsitatis arguitis corā principe, quæ in p̄fato negotio scripta sunt, didicimus postulata. Præsta dñe vt laberinthi huius sine errore sinuosos superemus anfractus, dirige semitā quā flexibilis coluber iuxta fabricā proprii corporis aut mētis operat, vt verē dicamus. Dñs virtutū nobiscū adiutor n̄r deus Iacob. Et cū Salomone exultemus, dicēte, Equus paratur ad diē belli, apud dñm autē est omne p̄sidiū. Superuacū quidē est absurdis respondere propositionibus, dicēte propheta, Ne respondeas imprudēti ad imprudētiā eius, Sed si qd̄ contemptus tranſierit, vereor ne quasi validus putet, nō tetigisse formido. Melius nobis est cū beato Paulo insultatōis causas incidere, & plena voce testari. Factus sum insipiens, vos me coegistis Hoccine ergo nullo constabat exēplo, vt sacerdotū papa cōciliū cōuocaret, cuius arbitriū est collectio synodalis, aut parua erant quæ de vestris cū hac multitudine facinoribus damnarentur. Nonne directa sunt verba canonum, quicunq; clericoz̄ ab Ep̄o suo ante sn̄a tēpus produbia suspitiōe discesserit, manifestā eū manere cēsura. Huius rei ad ministeriū deuotum deo oportuit agmē occurrere, vt p̄diti & p̄stigati gregis vlceribus medicoz̄ exercitus subueniret q̄a quoties morboz̄ violētia celeri gressu ad aiā secreta festinat obuias manus afferre nō p̄t salutare cōsiliū, nisi ex collatōe multoz̄. Nā & hoc à rege v̄sa poposcit allegatio, vt abscessis clericoz̄ p̄iudicijs de accusatoz̄ papa merito p̄ manū os supernū iudicaret imperium.

¶ Videamus tñ si placet & illas disputatoris didascalici libelli vestri relegamus argutias. Habētibus etiā nobis añ oculos patrū sanctiones, quibus excessuum vestroz̄ sentina ponderet, Lex ecclesiastica pontificē ab alijs accusatum priusq̄ sub luce obiecta constiterint, exigit non relinqui, Vos diuini vero, vtputa iuris memores, quia leuia errata despicitis q̄ p̄cā nobilitate gaudetis

Libri Ennodij ecclesie Roma. Diaco.

gaudetis, ne vna vos ex desertione sacerdotis culpa respiceret, accusatis enim incrementis delictorum. Ad hanc vos valitudinem ille qui est prauius vester adduxit ut post desolatum, post impetitum pontificem, sine vllius rigore sine totius pene Italiae improbandam antistitum crederetis esse censuram. Quo quidam dixit de cohorte vestra, festinantem animam morti credidit vestri. Potest ne mens indocilis criminum iam ditata successibus & detestabili proposito velut effera feriarum? Ille vos his locupletes malis effecit cui elationum copia opes angelicas sustulerunt, & diuinum census nocendi quod exuberat thesaurus inuidit. Sed promissionis memores vniuersa quae operi ipsorum recolimus, inserta tangamus. Arguitur stilo splendidissimo papa Symmachus, quare conuentionem praueuens, cum populorum coetibus examen intrauit, & post iudicia cum euocatus quater fuisset, spreuerit. Sic a vobis veri discessit affectio, ut mendaciorum nebulis verbis testimonium putetis inuolui, & fallaciae periculo depicta verba, plus virtutum credatis habere quam veritatem Roma, quam retinet. Ergo ne ille disceptationem vel importunum adiit, vel expectatus au fugit? Ergo ne illam multitudinem deuotae plebis non pro fidei diligentia christiana magis expectatio, quam furor euocauit? Quisquam ne ad inferendam violentiam currens lachrymas comites habet, & qui studet esse formidini vultum timetis ostendit? Multitudo illa vincit sacerdotis officium attulit ad nos lamenta, non iacula, nec venit telorum minax, sed fletibus miserabilibus vna tantum intentionem vestram ostendit ratione grauatam, quia vberibus oculorum fluminibus demonstrabat quam esset per acerbam vestram conditionem dolenda pulsanda pulsatus & in sobrietate venerandi examinis, afflictione propria commendabat, quem voce non poterat. Sed habetis manifestum ex hac re qui bilem furor accendat, qui pene absolutus ad iudicia venit, pro quo orbis illachrymat, & dum rebus extraneam in praedictum inuidiam sermone colligitis, paulisper reuertit vestram diu ceruix superba submittitur. Sacram enim congregationem tunc vocatis, quam extinctorem nostrum Symmachum vultis asserere, & crudeli pietate honori nostro putatis accrescere, quod residens in ecclesiae arce perdidit. Nos ita non solum non sensimus, sed diuersa sentimus. Ad alios magis tutelam vestram venena conuertit. Non habet testimonium defensoris, qui repugnanti impedit oris obsequium. Perdit quam esse putat beneficium gratiam, qui aliquid praestat inuito, quia non est munus, nisi quod velis accipere. Nunc longa non opus est admonitione iam perditis, odium debemus operi de cuius iam non superest quod daretur autoribus. Mulierum turbas asseritis vrbis coloribus cum praefato ad iudicia conuenisse & illa vestra subtilitate ostendit sexus qui maiorem antistiti debuisset affectum propheticum hominum, scriptum retineo. Aliud est dicere male, aliud accusare. Et propheta dixit, Reprobantes verbum sperastis in calumnia, & in tumultu, & estis in eo. Propterea erit vobis iniquitas haec sicut interruptio, quia pro nobis dicit deus. Eos qui iudicant vobis iudicabo. Et iteque ad seruos suos dicit, Nolite timere opprobrium hominum, & blasphemiam eorum ne metumini. Rursum etiam vobis clamat, Accedite huc semen adulterii & fornicarii, Super quem iustitiam, super quem dilatastis os, & eiecistis linguam? Nunquid non vos filii scelesti semen mendax? Quae quibus copulatis aduertite. Dicatis in dicta causa defensoribus papa discessit fori vobis in praesenti negotio & platearum quas estis hypocritae exempla proponentes. Nobis scriptum est, per Paulum apostolum. Quibus crucifixus est mundus. Quid illis cum foris? Sed ista nescitis, aut quod est grauius nota contentis. Peregrinum credo aliquid, & a ratione separatum postulans papa discessit. Nonne hoc sperauerit, per statum labentis ecclesiae pastoralis cura restrictus, quod & religiosa prouidentia, & causa ipsius ordo flagitabat. Quae enim iudiciorum forma praesecerat ut vobis hostiliter disruptis etiam per suggestionem vestram, sublatis ecclesiae opibus, qui diu fuerat cibus esurientium. Famis macerium videret affectus dum alimentis distributor egebat, ut fieret in dominatu seruitus, & in seruitute dominatus, usque hoc qualitas praecedens aui per memoriam in medium transacta redibat, quod liter habuit effici ex censura conuictus indicatio in qua causam adiudicat, praecedebat. Non fuit privilegium, quod spoliari potuit iam nudatus, vnum vobis putastis residere in sacra collectione subsidium, ut ad tuendum immanitatem criminum sacerdotes vobis comites iungeretis, & fieret impunitum facinus pollutum multorum, nusquam conuenienti tempore censor acciscit, quia ad decus pene negotium conuocant criminosi. Et si est meritum, tollit accusator, qui in eo plus furori suo vult licere quam iudici, dicit enim vobis impetres, prope haec est pars eorum qui vastauerunt nos, & fors diripientium vos, ite angeli veloces ad gregem conuulsum & dilaceratum ad populum terribilem. Ad vos angelus missus est, scilicet per sacerdotes, quorum voce ac merito proferenda Christo dona suscipiunt, & placato dante impetrata a mortalibus vota concedunt, per quos vobis oblata sunt munera repudiata concedunt, quae poenam merentibus delectationis premia detulerunt, qui dum se considerant in nullo quod merebantur, quae poenam merentibus delectationis premia detulerunt, qui dum se considerant in nullo quod merebantur, quis enim (inquit) vidit cum accusatoribus suis aperta (ut aiunt) pugna confingere? Imprudentissimi omnium qui cum quibus vultis decertare, respicite, & vtriusque partis si quid salutis in vobis refedit, loca, tempora, & personas attendite, & si vos nepharie congesta cordis adhuc pravi non subegit opulentia, oculos ad dominum paulisper attollite, & vel breui tempore sinistri monitoris iussa contemnite. Agnoscite summi

summi regis p̄ceptionibus vos in his q̄ merito plec̄da sunt nō muniri, quia q̄uis respōsi-
 litatē, dicet dogmata postulata, & petitiō dū existit p̄a via q̄ sunt secutura describat. Nunq̄ ta-
 men cassibus vestris libera regnātis verba cepistis, nunq̄ desyderijs paucupia calliditatis imper-
 perialia vobis scripta militarū. Quoties vanis hiatibus nocēdi inefficax morfus increpuit, to-
 ties de accusato qcq̄d spe tenuistis, effugit, & vacuos imago p̄sumptōe occupata deseruit Deo
 gr̄as q̄ hāc puinciā indidit ei cui regē hūanaꝝ summā cōmisi. Spes certa getis est, & salutis, p̄
 facta in gubernatore sapiētia. Puppis cuius magister ad clauī regimē intellectus dote p̄parat,
 vbiq; stationē, vbiq; portū habet in fluctibus. Certa ḡnalitatis securitas q̄n rempub. nobilibꝝ
 regit artibus institutus. Sit imperatoris n̄ri ccelo infusa disp̄satio obuiā manū famosis in fal-
 lendo ingenijs exhibere. Labore apud eū nō opus est, quē sortita est olim nuda veritas defen-
 sorē. Cessent impia cōmēticia apud illū simplicitatē fraude mentiri, quicq̄d sit dū iustitiā no-
 uerit, mox tenet. Nihil apud p̄dictum totius innocentia est lectiōne valida vitur q̄a quitati
 res cōgruenter insinuat. Quæ grauis est plerūq; principibus impugnatio minus fidelīū blan-
 ditijs nō ligatur. Sed hæc deo narrant, melius à quo frugis huius planta descendit.

¶ Ad vos me reducit propositi opis nō amica conditio, qm̄ melioribus hæctenus opeꝝ volui **A**
 peruagari sermonibus, dū captiua orationē exigit imperiosa necessitas, dixistis em̄, Quō de cā
 vel qualitate eius primitus tractabitis, etiā nunc dū haberet synodus firmitatē. O frontem di-
 ctionis immūda, & faciē libelli quā non sola maculauit imperitia. Tractatus nostri prouin-
 ciā & narratis & q̄ritis. Huic eramus nēpe dubij, quia quēadmodū loquimini, nō habebat sy-
 nodus firmitatē. Transibat negotij qualitas audituros & plus adhuc remanserat in reuerētia
 pulsati, q̄ esset in integritate collegij. Deinde post quæstionū torrētes venerabilē Laurentiū,
 & Perrū ep̄os à cōmuniōne papæ se suspendisse replicatis, & quicq̄d prouidit cautio conuo-
 catoꝝ ducitis ad crimē impetiti. Villo ne ergo tēpore dū celebrarent ab his sacra missarū à
 nominis eius cōmemoratiōne cessatū est. Vnq̄ pro desiderijs vestris sine ritu catholico & ca-
 no more semiplenas nominati antistites hostias obtulerūt. Aliqñ quod capiti v̄fo ascribatur,
 facta est apud dñm offensa per grām, & extitit nutrix peccati veniæ mater oblatio, fuerūt q̄-
 dā corporis tantū conuentione separati, quos loqueris, animæ tñ p̄sentia non vitarūt. Si eo
 putas à confortio motu dissociatos quoslibet religionis pia mordēte coniungit procul te ab
 æstimatione catholica culpæ duxit affectus. Mandati cœlestis obauditio, nos aut̄ miset, aut
 separat. Nō interest q̄ interualla nos cōgregent, si vno in superna māsiōne cōclauī retinemur
 Vere hinc cōuincimus esse seruos vos ventris & corporis & per hanc sn̄iæ vestræ vilitatē de-
 claratis mancipia vos esse terrena. Scriptū est em̄, Animalis homo nō percipit ea q̄ sunt sp̄s.
 Post hæc versis in sugā ordinibus lymphatici more sermones addidistis. Ergo cōcilia sacero-
 dū ecclesiasticis legibus quotannis decreta per prouincias, q̄ p̄sentia papæ non habēt valitū
 dinē, perdiderunt. Legite infansissimi aliqñ in illis p̄ter apostolici apicis sanctionē aliquid con-
 stitūtū, & non de maioribus negotijs ad collationē, si quid occurrerit, p̄fatæ sedis arbitrio fu-
 isse seruātū. Sic em̄ habes, Si quis ep̄os iudicio prouinciali depositus fuerit, Romanū papam, si
 placet, rursus appellet, & ipse si videt reparet iudicia in opulatiōne dānati. Ecce Ennode est
 quod ad laqueū p̄parastis, nisi forte arctissimis in illa parte nexibus astringamur, & replicari-
 onū nobis itinera nō patefcāt, dū callis añ p̄æuius idē & his nouella interclusiōe vestit, his em̄
 nos eloquij vepribus dū gradimur, p̄ plana retinetis, cū dicitis Iesum principē, quare attribu-
 tū visitatorē cōtra ecclesiasticas regulas prima volumus fronte discere, & nihil amplius li-
 ceret hūc vitijs ne duret loliū, ne prophana messis nulla disciplinæ ante maturitatē succi
 sa falce decūberet, & putare nō licere, q̄ iudices nō vetabāt. Vñ ex apto cōstat nulla vos ex-
 tra p̄statiā p̄ssimi regis quā frustra desideratis noxæ copulati, ex ep̄loḡ autoritate fulciri.

¶ Superest vt & ip̄m doceā in his excessibus q̄ bono vniuersitatis cōtigit nō teneri, quia dire-
 ctū non occasione litis, nec fomitem iurgij, sed causam voluit esse concordia, p̄uidens scilicet **B**
 q̄ nisi simplicem iussionū suarum tutelā vallaret, cito in escam diffidij toxica v̄a furriperent,
 scriptū est em̄, Vir simplex credit omni verbo, idcirco mandati limitē fixit, quē nulla liceret
 trāsgressiōne violari, p̄fatū ad beati Petri basilicā mox Romā fuisset p̄ductus, mādauit occur-
 rere faciēs de sacerdotis voto regis imperiū. Quis em̄ nō putaret pontificē sponte paritur, in
 ea parte quā licere sibi princeps non credidit, etiā si vetaret, ibiq; papā ab eo salutatū ore ius-
 sit affari, vt traderet coepiscopus mancipia nullis subdēda tormētis seruanda p̄fecto ad dis-
 ceptationē synodalis examinis. O castitatē p̄cepti quæ dū faciē p̄sentibus p̄ferret tēporibus,
 in vmbra cogit antiquā q̄ rapit lumen veteribus in auspiciato splēdore nouitatis. Quis hoc lin-
 gua diues, quāq̄ merito pauper vel opinionis fabricator adiūxit, qs taliter cōmēdatijs lau-
 dibus locupletauit fama dñm actūū suos, veritate mendicū? Non derogo vobis descriptori-
 bus, quosq; beneficio contigit ornata ad nos maiorq; gesta perducī, sed dei b̄nficia non tacebo,

Libet Ennodij ecclesie Roma. Diaco.

quia princeps noster rebus superat decora sermonū obnoxia linguæ gloriā munerabilis cau-
sæ trutinator inspexerit, vt cū petitioni vestræ effectus artifex p̄staret. In oibus tñ iura eccle-
siastica custodiret. Quæ ad hanc æstimationē, quæ acutiora cæteris corda sufficiunt vno tēpo-
re, vna scriptione, sine æquitatis detrimento desideria vestra suppleat, & eadē charta ad mini-
steriū religionis, & vestrū destinat ad gaudiū, boni em̄ p̄didit principis inquisitio seruile asser-
tionē innocētī examine non probandā. In electione em̄ venerandorū iudicū ipse accusantes
extra ordinē reppulit, ipse ad spem rettulit accusatū. Videamus tñ ista si facta sunt, si dei inimi-
ci, etiā terreni dñi non fuistis, dū Christū & regē parili temeritate despicitis, & vnus vobis ad
vtrāq; contumeliā ductus est criminū destinatus antistes ab ipso cōplendæ iussiois confinio
oris vestri spūs abripit, & ad incentiā cōfusionis aptat. Qui paci militaturus aduenerat, inui-
sis beati apostoli liminibus, ad vsum furoris v̄i iā nescius sui aduocat, & illud qd ex oibus or-
bis cardinibus deuotos attrahit positū in vicinitate transit, ecclesiæ fundamētū adire nō p̄-
mittit, structurā mediocris tunc spem bonorū fructū p̄didit à radice separatus. Dicatis forsitan
apostoli genio decerpi, si putat cœli ciuis terrarū locis includi. Tamē quibus bñdictio poscē-
tibus vbiq; p̄stet, & exigat p̄sentia martyris fides, & deuotio supplicatis negari nō p̄t diligētē
natali solo suo plus tribui, & maiore affectū loca impetrare, de quibus ad supna trāsit. Quā fidē
allegatiōi curatiōnū multitudo iā p̄stitit, & vtr̄ post obsidionē diabolicā testibus iam sanatis.
Hæc licet p̄ redēptorē nostrū in toto orbe celebrent, est tñ nō modica monumētū illius p̄ fre-
quentiā cōparata nobilitas, q̄a per eū qui hominē mutauit in angelū, illustrari potuit natura
telluris. Hanc visitatori v̄o inuidistis grām, æstimātes q̄a errorū vestrorū sectator esse desiste-
ret, si reuerēdæ passionis penetralia cōtigisset. Ecce nō habetis in regia autoritate subsidiū. Ec-
ce post cœlestem commotionē iuste vos & principalis quæ sperni fecistis, cēsura percellit.

C Videamus si superest aliqua de regulari propositōe defensio. Visitatores inquit & alij ep̄s
dedit ipse, & iustū est, vt facti sui lege teneat, nō vos in hoc titulo falsitatis inquisitō, & diu men-
dacijs adhærētia verba nō arguo. Dico tñ latorē iuris diffinitionis suæ, nisi velit terminis non
includi, & nisi princeps fastigij summa moderet, frustra ad illud de clericis qd deterius vocat,
Lex probitatis & mētis est q̄ hominē viuētē sine lege castigat, proprie moribus impendit, q̄a
necessitati nō debet disciplinā. Aliorū forte hominū causas deus voluerit p̄ hoies terminare,
sed istius p̄sulis suo sine q̄stione reseruauit arbitrio, voluit beati Petri apostoli successores cœ-
lo tantū debere innocētā, & subtilissimā discussoris indagini inuiolatā exhibere cōscientiam
Nolite æstimare eas aias de inquisitoribus nō habere formidinē quas deus præ cæteris suo re-
seruauit examini. Nō habet apud illū reus de allegatiōis nitore subsidiū, qm̄ ipso factorū vitur
teste, quo iudice, dicas forsitan, omniū animarū talis erat in illa disceptatiōe cōditio. Replica-
bo vni dictū. Tu es Petrus & sup hanc petrā ædificabo ecclesiā meā, & quæ cūq; solueris super
terrā, erunt soluta & in cœlo. Et rursus sanctorū voce pontificū dignitatē sedis eius factam to-
to orbe venerabilē, dū illi quicq; fidelium est, vbiq; submittit, dū totius corporis caput esse desi-
gnat, de qua mihi videt dictū per prophetā. Si hic humiliat, ad cuius confugietis auxilium, &
vbi relinquetis gloriam vestrā? Quid si immunda mihi labia habēt, & nullis succensa carbo-
nibus, vt Esaiæ concessum est, vt his ablutis ipsum ad possessionis suæ tuenda priuilegia Petrū
apostolū liceret euocare quod ait precibus humana voce loqueret: Quē si audiretis. Hæc di-
ceret, filij hoim vsque quo graues corde, vt qd diligitis vanitatē & queritis mēdaciū, Scitote
quoniā mirificauit dñs sanctū suū. Quid stabilita Christi manibus cupitis fundamēta subruere?
Dehonestat venerādi reuerentiā nominis, q̄ adiutorem se in his quæ deū iactat commissa
pollicet. Contumelię genus est quasi in solatio adesse sublimi, iuxta apostolū, Tu qs es q̄ iudi-
ces alienū seruū. Quid auribus iperitis illuditis, & grauiorē vindictę speciē facitis esse q̄ culpe?
Si odiū debetis excessibus vos mundate, Cur liberius condēnatis scelera q̄ vitetis? Sui ipugna-
tor est, q̄ fornicatiōis officijs vrget adulteria, & p̄ animarū stupra carnis accusat. Scriptū nem-
pe retinetis, Maledicti omnes q̄ fornicātur abs te, scæda ergo à nitore dñi sui obligatiōe dissol-
uitur, q̄ statuti cœlestibus minus mera fidei depēdit officia possessionis vestræ, vobis vt vi-
deo claritas mouit inuidiā quā simulata ī mali possessoris indignatiōe trāsfertis, dū defudatis
impedijs arcē qua fuistis cōspicui, crebris labefactatā iētibus, nisi obsisterē, proposuistis sub-
ruere & cœlo stabilitā machinā quāta fit ostēdere p̄ ruinā. Nolite p̄stolari de clade v̄ra victo-
riā, nolite triumphū superando pdere meis laboribus meo sudore quæsitū, quicq; ad trium-
phū ducit, obtinuit, quicq; vos illustres faceret in sede cōgressi. Vobis tribuit claritatē fax ista
quā nuperrimo liquore putatis extingui. In perniciē propriā accenditur, q̄ sic sicut in gratiæ
suæ germina vt plātas abscidit liberior iusto iracūdia plus q̄ alios sessit autorē. Symmachi q̄s
vocatis excessus si sunt illa qua & vos expectatiōe sustineo nephas est peccantē patientiā iudi-
cis nō amare. Quid nisi vltionē flagrat q̄ dū reus & ipse fit, vindictæ in alterū moras accusat.

Hæc

Hæc illis à me vox debet studijs, qm̄ deū dixisse teneo pronū hominē esse in malitiā, & omnē carnē amicā eē peccatis. Nolo occasione psonæ innūeris datura dignitatē, fiat in abiectione possessio, ne dū hō incesitū lex diuina frangat, mihi credite si sunt ista q̄ dicitis. Respicio q̄a & in illis qbus nil tale dicebat qd̄ fuisset, in sp̄xi. Errat q̄ falli deo proximū credit Mihi vindictā ego retribuā, dicit dñs, vos potius olim filij, de qbus spiritalis vētrē partus onerabat ad adiurātā concordīā redite. Pio vos sinu, sicut habuerit hæc tenus ecclesia m̄ accipiat, nunq̄ est fera correctio. Scit diu expectare imodico labore q̄itos, nescit pro viribus despiciere magno p̄tio cōparatos, multis gradibus recursum ead̄ salutē. Præter desperatē nullus excludit, fructus venig proximus ē coronę. Nolite Symmachū papā p̄suris v̄sis iuuare. Si reus ē mihi credite cū cessauerit hūanæ impugnatōis ministeriū, diuinū mox succedet arbitriū. Nōne splēdidissimi cognitoris lāce p̄dicto aut p̄ona debet, aut p̄miū, syllogismos à me sermonū & schemata nō q̄ratis. Antiquo adhuc horret post hōiem & irrisam à sapiētibus seculi cymbulā nō relinqui. Illa me p̄ mūdi freta sustētat, dicit, p̄batū in captione hōim recte q̄ cernitis, redite ergo q̄a fuga vos necdū ceteris agrestes eripuit, currite ad ouile, nec lupor̄ vos exponatis infidijs, ne p̄ morā amittatis grām sp̄ote venietū, q̄a cōtēptā inuitationē gehēna subsequit, ergo si qd̄ dulcedinis vt patet debui, si qd̄ districtiōis vt attributus adeo magister ip̄leui, prouidete ne diuitius q̄lēcū q̄ crucis meę angelū rara leuitatē, corona circūdet ne dolēda etiā extraneis in lōgū solitudo dñetur, ne labor v̄teri me sterilitatis in te hostilē peperisset familiā, & nūerosā p̄les p̄ sinistros actus in fœcūditatē parētis ostēdat. ¶ Pauca sunt q̄ asserui, sed q̄ta ex eis p̄deāt æstimate, venite filij audite me, timorē dñi docui vos, Romā respicite quā ab idoloz̄ seruitute sine auri, sine argenti p̄tio liberā sanguinis Ch̄i fecit effusio, q̄ etiā meā seruuli sui mortem iussit impedi, q̄ p̄ multa t̄pa famosis cultū delubris exhibuit, q̄ diu venerata est in imaginibus dæmonū, q̄ in laboratē cēiu indiderat manus magistra terrorē q̄ suspexit potestātē minium ep̄m tā p̄ioso metaloz̄ cui sublimiores deos peperit exercitator manus artificis, & diuinitatē quā hō p̄ fabricā contulit apud hoies dei habuerit forma maiorem. Ecce iā Ch̄o propitio ad nouas fornaces simulachra redierūt. Ecce iā de obsoleta sup̄titione vsus vester accepit qd̄ lætēt. Dū de veteri tonātē noua merito vascula p̄parant. Quid hæc annitimini interrūpere q̄tēt: Quid ludere vanis intētionibus felicitatē? Excusationē nō habet furor iste si creditis. Non interest qbus itinēribus ad mūdi principē tendat q̄ à sc̄tā vnitate discordat. Pingues hostias lītat diabolo q̄ cōtristat ecclesiā. Vanas ergo repudiate tēdiculas, simplicē habet defensionē pacis affectus. Nimis armatus est q̄ illa q̄ aduersarius cōcordiæ ministrat tela cōtēnit. Sufficit cōtra oīa iacula iurgioz̄, fidei nuda oppositio. Quid Eulali & Bonifaci t̄pa, dū maloz̄ solatia q̄riritis reuocatis in mediū. Quid incremētis excessuū p̄sentatis vetusta contagia, & p̄iniquā voluntatē senectuti in operiendis delictis facitis nil licere. Alia tunc fuit causa discordiæ, & vbi narrādo cogeret sustinere trāfacta, ostenderē vobis nullū euenire solatiū de cōparatōe factorū, q̄a illos q̄s ad p̄tōficale fastigiū intētionī obsequēs feruor euexerat. Vtrosq̄ repulit. Hūc elegi, q̄a ex illis teste exitu nemo mihi placuit de istis cōtra regulas nitētē, p̄fugū feci prouectū legitime mūdo ip̄gnatē seruauit. Scitis ista, nec noua sunt, q̄a dū ille trudit, iste firmat, v̄ mihi ministravit assensus. Deinde cur in p̄niciē vestrā lēditis sacerdotale conciliū. Cur laceratis sententiā, in qua inspiratē Christo oracula sup̄erna patuerūt, & inter deū atq̄ hoies interpret exiit lingua pontificū. Quid ḡhalis ecclesiæ dolorē facitis. Quāuis in principali t̄n in vna commissum, illa em̄ coeli curia variāz̄ dotibus aucta curialiū, & multo redēptoris n̄fi auro, ostroq̄ decorata, nihil in illa discessione autore se protulit, sed p̄ humanæ linguæ ministeriū diuino militauit ip̄perio, intellexit nō esse suū quicq̄ impulsā constituit, nihil habet in illa sn̄a, nisi vnde solata deuotōe gratulet, peregrinū stilus sensit eloquiū inde sumēs gloriā solā, q̄ infusa sibi & seruauit & coluit. Quod his de exemplis euangelicis p̄parastis calumniā, sicut de vobis scriptū est, errauerūt in ebrietate, nescierunt videntē, ignorauerūt iudiciū. Nā prophanis memoratos verbis ceditis, & inscitiā proditis & liuorē. Isti ergo resurrectionē corporis quā p̄dicāt nō credētes. Hæreticis miscuere contagijs isti quicq̄ abiurāt linguis corde sectant. Ergo q̄a dixerunt eū timendū esse q̄ potest occidere, & animā mittere in gehennam, ideo à fide aliena texuerunt. Ecce profundā imperitiā. En beatū Lucā cuius potestis assertōe conuinci, qd̄ clamatur, timete eū q̄ postq̄ occiderit corpus, habet potestātē animā mittere in gehennā. Quis locus hic erroris, nisi cōgruētia pari dictū exēpli & historiæ verba cōcurrūt, nec diuersum est ab intellectu catholico & lectiōibus qd̄ profert. Nunq̄ bñ nodus in scirpo q̄rit, nō inuoluit nebula p̄dicatę lucis autores. Resurrectionē ergo carnis nō credūt, q̄a posse confitētur corpus occidi, q̄a peccatricē aiām gehēna mācipari, densis cor vestrū vepribus suffocat interna vitia alijs certet ascribere. Iohannis etiā apostoli iactatis scripta violari, q̄a eius verbis dictū est. Si dicamus q̄a peccatū nō habuerimus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis nō est. De

Quarta synodus Romana.

qua dicti diuersitate nihil quor, ideo ergo corrupta sunt apostoli monita, quia non iuxerunt mendaces sumus, & quia non iuxerunt, nos ipsos decipimus, non solum diuinae, sed etiam humanae rationis ignari. Qui veritatem non habet, timendus recte censeat, nec alia re, nisi falsitate plenus est, qui integritate vacuus inotescit. Sed haec in vobis non curanda sunt linguarum oratione, sed gemituum, nec magis sunt vobis exhibenda verba quam lachrymae, quia ligido nocens est qui insonantibus, aut meritum culpabilis, aut **B** nomē opponit. Reliqua obiectionum vestrarum capita non reuoluam praesertim filitio danada sepe-
liri, nobilitate dat facinoribus qui ventilationem ipsorum multiplica ad aures posteras relatione transmittit, beati Pauli est sequenda sententia quae monet per discipulum cunctos, & clamat, inanes quaestiones euita, multa enim sunt in vestris propositionibus quae ita feculentis vlnis peccandi amor amplectit, ut fiant indigna memorari. Plura leuitas dehonestat dum subductis euiscerant verba vestra ponderibus, & de religionis causis elocutio vetosa componit. Auris congruenter sortita grauitate quae in paleas abundancia nihil est horreis illatura de tritico, dum in fecunda frugibus culmorum parturit vbertate, & spem de herbae luxuria mentis agricolis. De quibus nihil lucris vitilabra reperit igni debita incendioque peritura. De his scriptum est, dormierunt somnum suum, & nihil inuenerunt. Nihil est charissimi pace dulcius, si tamen saporem eius non plenum amaritudine peccatus excludat, breuiore quidem admonitione debuerat quam prolixam non paruam vestri consideratio, & diuini vobis iurgium excitata fons protulit, vsus est multa peccantium stricta allocutione non corrigi, & effusione plurimum quam in delictis habuerunt, in monitorijs sermonibus hanc requirunt. Me satis est, & diligetiae vestrae, & iussis caelestibus obsecutum in his quae secuta sunt locum sermonibus non relinquam, quia haec resero mundi caput Romam per vestras intentiones esse prostratam, & nutrice pontificis cathedram quasi vltimum videre sedile despectam. Cuius vocem beatus Paulus excepit, & illa qua semper vsus est eloquii in tonuit libertate. Apostolorum principem leuitatis incessitis quod fluxis & profligatis mentibus paratis adhuc seruaret affectum, ne in profundum ductis vlcibus ferro medicata succurreret, rescindenda doces lachrymis secreta morborum, & manifeste desperationis salutaris esse vulnus adhibendum, ne dum manus medici per impietate a sectione corruptae carnis suspeditur, de abstinentia teli inaitetur exitum, quia dum parcat aegri dextera curados interficit. Nec gradis est differentia vtrum letum inferas an admittas, morte languentibus qui cum possit non excludit, inflixit. His ergo aduersus eos oris ianuam patefecit aliquis. Ois qui iudicas in quo alium iudicas te ipsum condemas. Eadem enim quae iudicas agis. Scimus quia iudicium dei est secundum veritatem in his qui talia agunt. Et iteque, Beatus qui non iudicat in quo probat seipsum. Quae nam est ratio, ut praedicet non furandum qui furat, & prodigam verecundiam frontem nube vestiat impugnationis alienae. Nemo recte monitoris personam accipit, nisi qui actibus suis errata condemat. Et amore innocetiae conuersatione demonstrat. Nam adiacet etiam publicanis amica moribus vitia damnare sermone, & sceleratoribus linguarum officijs punire quod diligunt, quasi non quoddam genus sit maior excessum dare rei affectum labijs quam mente despicias & ingenij virus colloquij melle vestire. Haec si ago quasi vobis pudor pudicitia venustus aspectu liceret accusare doctorem, & aduersus electum oris liuidi morsus aptare, cum ante futura praescius per epistolam ad vos datam plena voce monuissem. Quis accusabit aduersus electos dei? Deus qui iustificat, quis est qui condemnetur. Et iteque, O homo qui iudicas eos qui talia agunt, & facis illa, putas quoniam effugies iudicium dei? An diuitias bonitatis eius, & patientiae & longanimitatis contemnis? Accusatis malitiam repleti iniquitate, fornicatione, imunditia, auaritia, nequitia, inuidia, homicidijs, contentione, dolo, malignitate, superbi, elati, inuictores malorum, parentibus non obediētes, insipientes, incopositi, sine affectione, sine misericordia, docetis fornicatoribus neminem esse miscendum adulteri Laurētij, aut sequaces, aut prauij per quos ille aut exercuit quae habebat toxica, aut effundens monstravit quae accepit. Post illam illecebrosam coenae maculam, & pestem toto orbe execrabilem sacerdotes dei quasi obsoleta comparatos comunione culpatis, reos putatis esse qui subiere confortium nullo teste conuicti, & sectamini hominem toto ecclesiasticae inscriptionis, non dicam stilo, sed ense prosum. Quod licet, non licet, & quod non licet, licet. Quae admodum Iamnes & Mambres restiterunt veritati sic & vos mente reprobi circa fidem proditores proterui, inflati amantes, voluptatem magis quam deum habentes, specie quidem pietatis, virtute autem ipsius abnegantes. O vim doloris interni qui nequit expectare quod concepit, qui profundis ingestum visceribus loquendi affectum quem imperat vi irrupit.

C Nihil vobis ultra plus eloquar quod de oratione remanet, lameta supplebitur. Post haec si iter manus medicorum curatioe aegrescitis, nunc aliqua cepto salutis consideratio vos reducit saltim orbis parentem urbem vestram respicite. Ipsa vos post defensores suos apostolos merces aggreditur. Ipsa compellat, & si quod est pietatis, in reliquum orditur impetratura sermonem. Me quam dei summi templi repudiatis fauoribus & nouae lucis nitore gaudete fecerunt esse conspicuam, quam post sacella fordētia, & multo pecudum tabo polluta ab hostiarum cruore dominici & apostolici sanguinis effusione purgavit quam reducta post longum sanitas februum delubra contemnere, quam a victimis liberavit

liberavit oblatio, q̄ pacē Christi post idolorū inimicitias acquisiuit, cui nō fuerūt pene nume-
rosa dona q̄ numina, quā religio sua reddebat varia deuotōe mēdicā quā egestas oppresse-
rat frequentia à dñs suis bñficia postulātē, q̄ Curios, Torq̄tos Camillos q̄s ecclia irregnauit
& reliq̄s mihi plurimē, plis infecūda mī ad tartarū dū exhaustis emarcui male feta viscerib⁹,
quia Fabios seruata patria nō redemit decus multo sudore gloria parta nihil restitit, pfuga
ta est operū sine fide innocētia criminosis iūctus est equi obseruātissimus, quia Ch̄m igno-
rauit Scipio. Per totā vellē stilū ducere nō orbatē pectus sustinere paterē infantiā, Sed q̄-
quis lamētationis trāfacta relegit, lacrymarū tēpora videt optare, nemo credit nō odisse
quorū relatōe nō leditur, quia sicca faciē de filiorū funeribus referens seruat teste cru-
delitatis arguitur, illa postertitas plus meroris attulit pdita, quā iocūditatis acquisita, relega-
mus tñ quibus mutata sunt ista successibus. Ecce iā in illo sacrario libertatis nihil seruire de
idolorū cultibus inuenit. Ecce bonorū corona orbis genus, flos Romanus q̄ diu veneratus
est plenus sanctitate calcat altaria. Ecce iā curia mea ad celū vocat, laudat, accipit. Nec pos-
sum dicere pdidisse me sobolē post gratiā baptisimi quā repētina mors abstulit. Multos tra-
bearū, & curuliū possessores supremus regnator sine dispēdio cultus, aut dignitatis ample-
ctitur. Pēne iā terreni munificētia triūphi diuinū mereamur affectū, & ad Ch̄i gloriam
proficit q̄d mūdo studeatis esse venerabiles, mētor nisi egena agmina cōsulatus nri in substi-
tio miseriarū p̄stolatur aduentū, & est purpura vīa q̄ anni vocabulū nobilitatis subripient
tē miseris vestimentorū largitate pellit algorē, prope iā itēz necessitatibus fuerūt auxiliū
decorafastorū, & in veteri infidelitate deposita in tali p̄paratōe celsus dispēdia efficiūtur lu-
cra aīaz. Ecce nūc ad gestatoriā sellā aplicē cōfessiōis vel amittūt lumina cādidos, & vbe-
ribus gaudio exactore fletibus collata dei bñficio dona geminātur. Quis tēpore q̄ p̄ciosis
verba partibus q̄ prolē nostrā æterna genitrix rursus paritura nūc suscipit, cuius post pri-
mam natiuitatē grandeus fletibus aluus impletur, q̄ mihi prolē regenerādo dulcē fecit eē
quā peperit, q̄ ad se veniētes senium facit exuere & ad vitę principia redire cōtractos. Quis
hāc felicitatē rogo interpellatōe cōmittat? Quis p̄ discordiā viperina mēte cōpositā aure
mihi seculi iubet perire bñficia? Quis in renouatōe mea occasum clādestinus inspirat, & p̄
blande frōtis speciē inimicitijs vires acquirit, generosam in tali negotio psapia nō agno-
sco. Si q̄ sunt tñ summos q̄s vilibus tēpestatis huius p̄cella sociavit alijs autoribus facino-
rū p̄ticipatōe maculant. Splēdor sanguinis, & si cōionē criminū incurrit, nescit tñ ducē se
p̄bere peccātibus. Habet fortilū reartū de neglecta cautōe, nō habet dignū supplicii de scele-
rū principatu. Sub q̄dā verēcūdia iungit delinquentibus q̄ ad adulta iurgia cōuocat. Nō me-
retur desperationē pditi, in q̄ facilis tñ crudelitas improbat. Vos pot⁹ video triuioz germi-
na. Vos agnosco in q̄bus naturā vilitas cōueniētes sibi mores peperit, q̄s degenerasse clari-
tas fuerat, qui p̄ mētitē titulū religiōis gaudetis ipunitate vicioz, q̄z labia nunquā aut ho-
norū sapor tetigit, aut quietis, q̄ fas omē origini parēdo violatis, q̄s de latebris & specubus
p̄ductos p̄ns causā mōstrauit. Quis añ cōcinnationē mali huius qui cæteris agnouit diū fa-
uistis secreta q̄bus vos nox gñationis abdiderat. Redite potius ad amicā cecitatē, nobis sere-
nā & diurnā lucē relinquit. Concordiā ecclēsiæ, aut absentia, aut correctiōe p̄stare. Si tñ
vultis vos numerari inter splēdidas profapias actū emēdatione cognoscant.

¶ Incipit Actio quintę synodi. CC. XVIII. ep̄oz sub Symmacho papatē
pore Theodorici regis.

OST cōsulatū Amenī cū in vnū annuē dño añ cōfessionē beati Petri ap̄loz **A**
principis rese distemus, sc̄tā synodus dixit, libellus q̄ synodali autoritate cō-
tra eos q̄ aduersus quartam nostram synodum q̄ habita est Romę palmari
mutire p̄sumperūt ab Ennodio cōscriptus ē corā oibus deferat, & in p̄sen-
tia oīm legat atq; roborēt. Quo recitato, & ab oib⁹, consona voce roborato
sancta synodus dixit, hęc futuris tēporibus cōseruent, atq; ab oibus teneant.
& in oibus seruētur. Hic libellus integerrime synodaliter ab oibus teneat atq; inter quartę
& quintę synodorū nostrorū actiones interponatur, & ita sicut hęc synodorū decreta ha-
beatur, q̄a synodali autoritate cōscriptus ē, & roboratus. Ad q̄ beatissimus papa respondit
iuxta vīam oīm fiat voluntatē, & vt iudicatus apostolica habeat autoritas & inter aplicā
quod dicitis interponat decreta, & sicut cætera apostolica ab oibus teneat decreta. Ad quę
oēs ter vna voce responderūt dicētes, vt fiat rogamus. Post q̄ acclamatū ē ab oñibus ep̄is
& p̄b̄is. Illi qui papā Symmachū accusauerunt, & dānationē ei inferre tentauerunt, & illi
qui eum iudicauerūt, aut contra nostrā synodū garrire, aut scribere p̄sumperūt, vt dānen-
tur rogamus. Et paulo post oēs ep̄i & p̄b̄i voce magna clamātes dixerunt. Exaudi Christe
Symmacho papę vita, dictum est octies. Cuius sedem & annos dictum est decies, vt fiat

Quinta synodus Romana.

rogamus, dictū est duodecies. Quibus cessatis, Symmachus ep̄s ecclesie catholice vrbis Romae dixit, Quā fraternitas v̄ra singulari charitatis studio, pio ac vigilantī affectu, in defensis laboribus ac spū viuaci studiis venerādi patres, tutelā regē ecclesiasticā fouere, sedē apostolicā (q̄ solida Petri cōfessione stabilita est) tueri viriliter, cui licet indigni dño sic disponēte p̄sumus, ac prauitate nostrā iādudū multis afflictionibus impulsam virili protectiōe defendistis oblocutoribus & susurratibus resistēdo, q̄ nouis semp̄ insidijs, semp̄ aliqd̄ aduersum nos & famā nostrā molunt, quos spūs ille diuisionis cōtinuis exagitat aculeis, q̄bus est pax inimica, & discordia placēs. Et q̄ v̄ra bonitas curā prouisionis n̄r̄e suis exhortatōibus incitauit, & parilē circa ecclesie tranquillitatē dñi n̄ri cōtēplationē animi p̄stet flagitamus, vt circa insidiatores, & p̄secutores n̄ros mitius agatis, & licet iuste dānent̄ propter misericordiā tñ conferuent̄ vt in nobis illa dñi declaret̄ sn̄ia, qua p̄cipit, ita fratribus dimitti, sicut sibi à dño cupiūt dimitti. De cætero vero ne vnq̄ talia, nō solūmodo in aplicæ sedis p̄sule à quoq̄ p̄sumant, sed nec ī v̄lo Ch̄siano ep̄o vsurpent. Non ergo necesse est sup̄ his noua cudere, sed vetera recitare atq̄ firmare. Est em̄ à multis antecessoribus nostris synodaliter decretū atq̄ firmatū vt oues q̄ pastorī suo cōmisit fuerunt eū nec reprehendere, nisi à recta fide exorbitauerit, p̄sumant, nec vllatenus pro quacūq̄ re alia, nisi pro sua iniustitia accusare audeant, qm̄ pastoris actus gladio oris nō sunt feriēdi, quanq̄ rite reprehēdēdi & stimētur, nec vllos ep̄os suis rebus expoliatos, vel à sedibus vi aut dolo, aut quocūq̄ ingenio pullos, sicut & vos de nobis iudicastis, aut ad synodū tā prouicialē q̄ ḡnalē posse cōuocare, aut ī aliquo iudicare anteq̄ cūcta q̄ eis ablata sunt legibus pr̄ati eorū pacifice p̄ oīa reintegrent, decernimus. Prius ergo oportet oīa illis legibus reintegrari, & ecclesias q̄ sublata sibi sunt cū oī priuilegio suo restitui, & postmodū nō sub angustō t̄p̄is spatio, sed tantū t̄p̄is spatiū eis indulgeat, q̄ tū expoliati vel expulsi esse vident, anteq̄ ad synodū cōuocent, & ab oībus q̄sq̄ prouicia suā ep̄is audiat. Nā nec cōuocari ad causam, nec diiudicari p̄t, expoliatus vel expulsus, q̄ nō est priuilegiū quo expoliari possit iā nudatus. Vnde & antiquus decretū est oēs possessiōes & oīa sibi sublata atq̄ fructus cunctos ante cōtestatā litē p̄ceptor, aut primas, possessori restituat. Et alibi scriptum habet, ille q̄ violentiā pertulit, vniuersa ī statu quo fuerant recipiat, & q̄ possedit securus teneat. Et alibi in synodalibus patrū decretis, & regū edictis legit̄ statutū, redintegrāda sunt oīa expoliatis, vel eiectis ep̄is p̄sentialiter ordinatione pontificū, & in eorū vnde abscesserunt potestate funditus reuocanda quæ cūq̄ cōditione t̄p̄is, aut dolo, aut captiuitate, aut virtute maiorū, aut per quascūq̄ iniustas causas res ecclesie vel proprias aut substantias perdidisse suas noscunt, ante accusationē, aut regularē ad synodū vocationē eorū & reliqua. Est etiā in antiquis ecclesie statutis decretū, vt q̄ aliena iuadit, non exeat impunitus, sed cū multiplicatiōe oīa restituat. Vnde & in euāgelio scriptū est. Quod si aliqd̄ defraudauit, reddo quadruplū. Et in legibus seculi cautū habet. Qui rē subripit alienā, illi cuius res direpta est in vnde cuplū q̄ sublata sunt, restituat. Et in lege diuina legitur, Maledictus oīs q̄ transfert terminos proximi sui, & dicit oīs populus, Amen. Talia ergo non p̄sumantur absq̄ vlla vltione, nec exerceantur absq̄ sua dānatione. Accusatoribus vero inimicis vel de inimici domo prodeuntibus, vel q̄ cū inimicis immorant̄ aut suspecti sunt ne credatur, ne irati nocere cupiant, ne lesi vlcisci se velint.

B Quid ad hæc vobis charissimi fr̄es videtur prudētia v̄ra pro ecclesiastica quiete vel indemnitate vniuersi edicite. Vniuersa synodus dixit, Episcopale p̄secutionē & ecclesiarū vel vastationē atq̄ seruoꝝ dei infestationē sulti p̄dicta autoritate & omniū sanctoꝝ patrū prohibitionē, vestrāq̄ consolationē cōmuni tractatu pariter in futurū robuste ac veraciter amputantes sanctoꝝq̄ patrū statuta firmantes expressis sententijs sancimus, ne vnq̄ talia à quoq̄ nostris, aut futuris tēporibus p̄sumantur. Et silentio facto, Symmachus ep̄s ecclesie vrbis Romę dixit, Quod si aliqui hæc trāgressi fuerint, & talia p̄sumperint, qd̄ sup̄ his vobis videtur parī adunatiōe manifestate. Cūq̄ surrexissent, & paulopost iteꝝ cōfessissent vna voce dixerūt, si q̄s hæc q̄ hodie ī hac sc̄ta synodo, phibita sunt ifrigere p̄sumperit, aut volūtarie trāsgredi tētauerit, si clericus ē, gradu pp̄rio penitus careat, si vero monachus aut laicus fuerit, cōione priuet, & si nō emēdauerit, vicino anathemate feriat. Secretas vero ifidias vel manifestas p̄tificibꝝ à q̄buscūq̄ illatas, vel ea q̄ huius sancte synodi sn̄ia cōplectit, si q̄s ad ecclesie ptulerit notitiā, potiat̄ honore, & hi q̄ aduersa eis moluntur, sicut à sc̄tis patribus dudū statutū est, & hodie synodali & aplicā autoritate firmatur, penitus abijciētur, & exilio suis oībus sublatis p̄petuo tradant, hæc vero q̄ in hac sc̄ta synodo statuta sunt, & ea q̄ in libello quē Ennodius n̄ra auctoritate cōscripsit, sicut in p̄sentia nostra relecta sunt, vt proprijs manibus roborētur, rogamus atq̄ in p̄petuū cōseruetur, sicut p̄dictū ē, vestrā apostolica autoritate firmētur. Sed Symmachus ecclesie vrbis Romę catholice ep̄s dixit, Acclamatōes vestras synodiq̄ iudiciū p̄sentia suscipient gesta, Adiecitq̄ & dixit, Ea q̄ ad suscipiendos veternoꝝ p̄sumptōis errores vel infensę ponti-

pontificibus p̄sumptōis morbos quibus status affligi solet ecclesie seruatorūq; eius delibera-
 tiore religioni cōgrua paci q; cōstituit, p̄petua sortient firmitate, vt annuente dño quē custo-
 dem rex constat esse bonæ synodalis ordinatio vigeat, atq; oīs qui sine p̄sonæ alicui⁹ di-
 stinctione venire p̄sumpserit, ip̄osita superius distinctione plectet, vniuersa synodus dixit,
 vt fiat rogamus, dictū est de cies, vt scādala amputent & infixæ atq; detractiōes erga ep̄os
 vitentur rogamus, dictū est duodecies. Et factō silentio vniuersi in sancta synodo cōgrega-
 ti clamātes dixerūt. Exaudi Chrīste, Symmacho vita, dictū ē octies, hic est pax cū Symma-
 cho, dictū est nonies. Cuius sedē & annos, dictū est decies, vt de p̄nti fiat dictū est duodeci-
 es. Et paulo post cū resedissent, factō silentio vniuersa synodus dixit. Quisquis clericorū aut
 monachorū aut laicorū tā maioris ordinis q̄ etiā inferioris post hāc formā nobis platā his
 decretis cōtraire p̄sumpserit, statutis canonicis velut schismaticus p̄cellat, Et subscripserūt
 Celiū Symmachus ep̄s sc̄te ecclesie catholice vrbis Romę huic statuto à nobis inspirate dño p̄-
 pacto subscripti. Laurētius ep̄s ecclesie Mediolanensis huic statuto à nobis inspirate dño p̄-
 pacto sub. Petrus ecclesie Rauēnatis huic statuto à no. insp. dño pacto sub. Eulalius ep̄s eccle-
 sie Siracusana huic statuto à no. insp. dño pacto sub. Felix ep̄s Terracinenſis sub. Step̄ha-
 nus ep̄s ecclesie Cordubensis sub. Fortunatus ep̄s ecclesie Valensis sub. Benignus Equiuiē-
 sis, Iohānes Spolitanus, Romulus Prenestinus, Stephanus Venusinus, Cādīdus Tudertinus,
 Valētinus Amiterninus, Fortunatus Fulgenatus. Grifogonus Albanē. Euticius Tranēsis
 Amādus Poruranus, Laurētius Bobianē. Clorēsis Caleſtinēsis, Eusebius Fanestis, Roma-
 nus Numētanus, Propinquus Trebiatis, Asterius Equinatis, Siluanus Voliterninus, Epa-
 froditus Cameſenus, Cintus Gerōhenſis, Helias Bñdicanus, Paulus Tripolitan⁹, Policar-
 pus Gabalē. Patricius Craſſeñ. Menecratis Caroseñ. Florētius Sardoneñ. Iulianus Ipepo-
 tanus, Paulinus Perperētinus, Noenius Inſenius, Petronius Martineus, Hesperos Epitanē-
 sis, Esaias Cleas, Olimpi⁹ Euacitonacius, Rufinus Brionolitanus, Philippus Neasletanus,
 Basilicus Peleſicanus, Didimus Lāpidensis, Iustus Firmiē. Aretō Hosteñ. August⁹ Lipari-
 tin⁹, Rusticus Bersentin⁹ Venāt⁹ Sinagoliē. ViCTOR Duneñ. Innocētius Tiferntius, Bone-
 facius Foroflāmiensis, Sebastian⁹ Siraninus, Afellus Populonitanus, Empli⁹ Voliterninus,
 Proiectus Forinoui, Venerius Pelleñ. Coloni⁹ Forocloidiēsis, Probus Carmameleñ. Vide-
 mius Auētinus, Proculian⁹ Sepnatiōis, Fortunat⁹ Abenignus Vascasius Vulterneñ. Mar-
 tianus Ecameñ. Bassus Mutineñ. Pacatian⁹ Coralieñ. Meras Corloneñ. Macedā Maidoneñ
 sis, Marcellinus Illidoneñ. Paul⁹ Proglorieñ. Diodor⁹ Listinieñ. Necinus Musi, Theodor⁹
 Adria, Epiphanius Pergēsis, Leuāsa Amphoreñ. Alcimedeseides Cōtraconiceñ. Dionisius
 Ananeñ. Andreas Satalenus, Amaxius Salconeñ. Crotō Parfidoneñ. Philippus Barbareñ.
 Theodorus Antipolles, Leōtius Araxenus, Antipatros Canimenes, Gratinus Panormi-
 tanus, Andreas Tholātanus, Nichilo Sacrafuran⁹, Romanus Boboneñ. Oniforus Iconieñ.
 Neoptolen⁹ Chronē. Paulus Derneñ. Patharchos Listrō, Eugeni⁹ Careuſſides, Tyrā-
 nus Imadianē. Ascōlias Lalādenus, Steros Profiadeñ, Predialis Gizon⁹, Quintin⁹ Focēñ,
 Irētius Magnifias, Manias Amiti, Quiriac⁹ Eleae, Valerian⁹ Bossioneñ. Fomin⁹ Zitren⁹,
 Fericius Archodoneñ. Didimus Lapiteñ. Steros Prodoſianeñ, Fnodor⁹ Ametimos, Epa-
 froditus Cameſenus, Olīpius Caneñ. Didimus Lapiceñ, Barachos Laxs, Efrōtius Bui, Flo-
 rētius Motileñ, Iohānes Rodeñ. Gēnadi⁹ Mofoneñ. Euādros Diupoleos, Iohānes Trapo-
 tutanus, Philipp⁹ Agereſitanus, Thomas Tileñ. Gēnadi⁹ Amoneñ. Caris Diapolitan⁹, Pau-
 lus Aristeñ. Mathias Themessianē. Eulali⁹ Fibriē, Amphilotius Fidecē. Gaius Suetranē. Eu-
 doxius Eletē. Martian⁹ Corallē. Eusebi⁹ Coſtinē. Obrem⁹ Coraceſiē. Roman⁹ Mirrē. A-
 ristoditos Olīponē, Eudoxius Cotuatē. Palladius Capalenē. Cirinus Patareñ. Stephanus
 Limireñ. Zenodotius Telmisū, Maximus Zetilonē. Museni⁹ Lunē. Florētius Adrianopo-
 litan⁹, Bassones Neaspilitanus, Mefalimus Laudicē. Fortian⁹ Salageſunē. Olīpius Sozopo-
 lites, Alexāder Seleuceñ. Valerian⁹ Aphr⁹. Epafrodius Cameſeñ. Barrachos Nazē. Charis
 Dionisiopolitan⁹, Eusebi⁹ Clazomenus, & Bauētia Mipolitanus. Thomas Arliocomen⁹,
 Eliodorus Ametimos, Pergami⁹ Atticenus. Eutropi⁹ Adadomeñ. Paulus Philodemē. Lō-
 ginus Apapermenus, Theocust⁹ Tyren, Forticius Metropolitan⁹, Ciros Simōdē. Liban⁹
 Palatonē. Doleſtos Sebaſtē. Danielus Cadoleñ. Muniqueus Lardicias, Trunitanus
 Stratēgi⁹ Pilobatē. Aqla Antodenus, Basili⁹ Nacoriē. Eustochius Docunius, Quiriacus Eu-
 carpē. Abircitius Iheropolitanus, Epiphani⁹ Mardagē. Philipp⁹ Liciados, Mocini⁹ Ephe-
 Mauros Baladē. Eusebi⁹ Dorileu, Martian⁹ Sinalidē. Calādiō Alacarnē. Iohānes Enidēsis,
 Theodoret⁹ Alabaudē. Tigam⁹ Apollonē. Iohānes Amizonē. Enpitiū Staconē. Menan-
 dros Eracleos, Dinifius Latomenus, Panias Eristodē. Placalus Laſiu, Iohānes Alinſdoneñ.
 Dioſſifius Antiochenus, Cretomanus Afrōdiſius, Etherius Sinirne, Stephanus Ephesin⁹,
 Patri-

Sexta synodus Romana.

Patricius Aidonopolites, Daniel Lăpfacenus, Firmas Abidēsis, Theusebius Ilui, Stephan^o Pionamēni, Pionius Trodēsis, Eulalius Pianēsis, Dauid Ardīmēsis, Thalafius Panus, Petrus Dardanēsis, Diogenis Geticonos, Olimpius Prudisiadēsis, Theophilus adeo Adriopolites, Apramonus Titanos, Theodorus Eradēsis, Caligonus Cladipotus, Theodorus Serunēsis, Polichonus Dipodinēsis, Renos Iulioipoltus, Etherius Papiu, Petrus Gagrotanus, Antiochus Sinoponus, Atticus Lanēsis, Vranius Iborēsis, Paralius Adriponēsis, Lucadi^o Minzitanus, Eustasius Galatinē. Myster^o Amorrui, Aqlas Eudoxiados, Quiriacus Troanodēsis, Pios Prothenisseu.

¶ Explicit quinta synodus Romana sub Symmacho papa, Indictione nona.

Incipit sexta synodus Romana sub Symmacho

cho papa habita, tempore Theodorici regis, die Calendas Octobris.

A Vm in vnū apud beatū Petrū ap̄lm sc̄tā sexta synodus canonice à beato Symmacho Romæ cōgregata resedisset Symmachus p̄dictus eps̄ ecclesie catholice vrbis Romæ eidē synodo p̄sidentis dixit. Quoniā religiosus sancto sp̄i cōgregate cōuentus hortatur, vt quæ cūq; pro disciplina ecclesiastica necessaria sunt cura diligētiorē tractemus. Nos em̄ & ap̄licę sedis moderamine cōpellimur, & ecclesiasticę dispositōe cōstringimur, sic canonū paternorū decreta liberare & retro p̄sulū antecessorūq; nostrorū decreta metiri, vt quę p̄sentū necessitas temporē restauranda sunt ecclesie relaxāda exposcit, adhibita diligenti cōsideratione quātū fieri p̄t auxiliante dño tēperemus, quia nos q̄ potissimi sacerdotis administramus officia transgressionum culpa respiciet, si in causis dei desides fuerimus inuēti, q̄a meminimus qd̄ timere debemus & q̄liter cōminei dñs negligentie sacerdotū. Sane reatu maiore delinquit q̄ potiore honore perfruit & grauiora facit vitia peccaminū sublimitas dignitatū. Ideo tacere nō debem^{us} sed ea q̄ necessaria fore agnouerimus, viriliter corrigere & emēdare satagamus, & ea q̄ nociua sunt extirpare prout dñs dederit nō negligamus. Ab vniuersis ep̄is & p̄bris acclamatū est, Exaudi Christe, Symmacho papæ vita. Dicitū est septies. Hæc confirmamus, & hæc docemus, Dicitū est octies. Doctrinæ v̄rę gratias agimus ingētes. Dicitū est decies. Ista teneant & ista obseruentur rogamus. Dicitū est duodecies. Dignus papa, dignus doctor. Et factū silētio, Symmachus Ep̄s dixit. Cōmunis dolor & gñalis est gemitus, quod intra ecclesiam nostris & retroactis tēporibus de inuasiōe reę ecclesiasticę & vexatiōe sacerdotū cognouimus, q̄ res nō nos solos, sed oēs dñi tangit sacerdotes. Et licet hæc à p̄decessoribus n̄ris iam prohibita sunt, & tales p̄sumptores dānati, & à sc̄tis canonibus anathematizati, ne tñ denuo p̄sumantur, est etiā sup̄ his p̄menda sn̄ia, vt qui eorū casum non timēt, timeant saltē eorū perpetuam damnationē, & quod sæpe p̄sumit, sæpius vt inhibeat necesse est. Sancta synodus dixit. Hæc ne fiant, denuo synodali cōuētū prouida beatitudini v̄rę sn̄ia eneruari cōuenit, & ne in exēplū remaneat p̄sumē di funditus extirpari, Symmachus Ep̄s dixit. Modo q̄a deus p̄sentia v̄strā votiā mihi cōcessit, necesse est rē fieri firmā, quā credo ecclesiasticis facultatibus cōuenire, vt agnoscant oēs q̄s vanus furor & auaritia excitauit, talia absq; vltione nō posse p̄sumi. Sancta synodus dixit, Scimus, puisionē v̄strā necessarijs studere. Et ideo in v̄ra est p̄tate sequēda disponere. Symmachus ep̄s catholice ecclesie vrbis Romæ dixit, Magna quidē venerādo & sacerdotali debetur cultura, p̄posito cū imminet de studio q̄ recta sunt nō de necessitate disponere. Sed qm̄ in aliquibus aliena postulātibus, vitioꝝ mater auaritia repudiatis honestatis repagulis totū putat expedire quodlibet, & ita dū p̄dæ inhiat, patiētia supernæ ciuitatis abutiē expectātibus correctionē celo moderatē iudicijs se existimāt nō teneri, cū clare sit quod apud certos in occasiōe rapiēdi p̄cedat diuinę mora sn̄ia. Sed nobis q̄s pastoralis cura & ecclesiastica astringit, p̄disp̄satiōe certa ratio reddēda substātix opus est vt solitudinē nostrā nō solum ad p̄sentia, sed etiā ad futura secula porrigamus, ne ad aīā n̄rę detrimēta cōtingat, si hi q̄ possunt statutis debere innocētia p̄sumētes de libertate deliquerūt, cū religiosa possunt & nostra successores nostri potestate fulciri legibus ecclesiasticis seruiētes. Sancta synodus dixit, Scimus sp̄i dei cōuenit obseruare vt oblationes fidelīū à nemine p̄sumant, & absq; cōsensu & voluntate Ep̄isopi in cuius dinoscunt esse parochia & potestate possidere vel dominari tentētur, quoniā nōnulli memores sui pro remissione peccaminū suorum, & paternæ vitæ in creatiōe de facultatibus suis tā reę immobilīū quæ dā vero p̄ scripturas ecclesiis tradiderūt & deo creatori suo perpetualiter habēda dederūt, quo cōtra aduersis deū minus timētibus, eatenus mortifera calliditate tenent, vt alioꝝ oblatio illis pertineat ad ruinā. Nec intueri corde possunt diē iudicij, dum nimie cupiditatis delectant ardore. Vnde precamur vt antiquoꝝ patrum regulas quę modo propter iniuriā quorundam quasi oblitæ habentur, renouetis, vt tale iudiciū super eis fiat, vt
aut ma.

aut manifeste hæretici qui ecclesiã dei scin dunt, & anathematizati atq; ab ecclesia dei extorres habeantur, aut per satisfactionem ecclesiã ad pœnitentiam, & demum iuxta regulas ecclesiasticas ad reconciliationem recipiantur.

¶ Symmachus episcopus ecclesiã catholicã vrbis Romã dixit, His ergo rite ppenfis ne illi in ruinã incidant & perpetuo dãentur exiitio, & sancta ecclesia pretioso Christi sanguine redẽpta restauret, eiq; piefamulantes nõ opprimant, Sed releuent mensura cũ dei nostri consideratione vnã cũ nostro iudicio fancimus, vt quicunq; immemor aut memor interitus sui res ecclesiã delegatas, & dño oblatas, absq; proprii epi iussu possidens præsumpserit deinceps tene re quocunq; in loco & veritate cõperta res dei seruis suis dissimulauerit, aut renuerit reformare liminibus ecclesiã ab epi eiusdẽ loci prius arceat, indigne em̃ ad altare dei properare pmittit q res ecclesiasticas audent inuadere, aut iniuste, i. sine licẽtia epi possidere, aut iniqua vel iniusta defensione in eis pduret. Necatores em̃ paupes iudicãdi sunt p̃fixo tenore, & si nõ em̃da uerint vitiũ extirpandi. Debet tñ esse prouisio vt vindictã admonitio manifeste pcedat & res vsurpatis iniuste qui abstulit aut iniuste ablatas retinet, æquitate patrocinãte legibus restituat. Quod si neglexerit, & necessitas cõpulerit demũ prædonẽ sacerdotalis districtio maturata percellat, neq; quisq; per internas res deũ defendere nitatur, qa dei potentia cunctos regnos terminos singulari dominatione cõcludit. Quod si p̃sumpserit & ipsius offensam & prædictã dãnationis periculũ sustinebit. Cõpetitoribus etiã huiuscemodi frena districtiois imponim⁹ qui facultates ecclesiã sub specie largitatis regiã vel cuiuscunq; potestatis improba subreptione p̃uaserint. Sera nãq; de his rebus pœnitudine cõmouemur, cũ iã transactis tẽporibus contra hmõ personas canonũ suffulti p̃sidio se sacerdotes dñi erigere debuissent, vt nõ mãsuetudo indulgẽtiã ad similia ppetranda improboꝝ audacia adhuc quotidie prouocaret. Nũc tar de iniuriã mole depressi dãnis quoq; cõpellentibus excitamur. Quod si is q res dñi cõpetit in alijs q nisi res agitur maxime solet territorijs cõmmorari sacerdotẽ loci ipsius vbi habebat epi huiusmodi prauitate contentus, neglectu personã literis instructũ reddat. Tunc antistes ipsius fratris anxietate cõperta, aut peruasore rerum dominicarum admonitõe corrigat, aut p̃taxata canonica districtioe cõdẽnetur. Vnde & in canonibus in Gangrẽsi ecclesia apostolica autoritate cõditis de fructuũ oblationibus quã ministris ecclesiã debẽtur, & de his quẽ in vsus paupes cõferuntur, scriptum habetur.

¶ Si quis oblatões ecclesiã accipere vel dare voluerit p̃ter epi cõscientiã vel eius cui hmõi sunt officia cõmissa, nec cũ eius voluerit agere cõsilio, Anathema sit. Et itẽ in eodẽ cõsilio. Si qs oblata deo dederit vel acceperit p̃ter epi, vel eũ qui cõstitutus est ab eo dispensandã misericordiã pauperibus, & q dat & q accipit, anathema sit. Valde iniquũ ergo & ingens sacrilegiũ vt quicunq; vel pro remedio peccatorũ, vel salute, vel reque animarũ suarũ vnusq; venerabili ecclesiã contulerit, aut certe reliquerit ab his qbus hæc maxime seruari cõuenit, i. christianis & deũ timẽtibus hoĩbus & super oia à principibus & primis regionũ in aliud transferri vel cõueri. Propterea q hæc non p̃uiderit & aliter q scriptum est prædia ecclesiis tradita petierit, vel acceperit aut possederit, vel iniuste defenderit aut retinuerit, nisi cito se correxerit, q iratus deus aias pcutit, anathemate seriat, sitq; accipiẽti & dãti & possidẽti anathema, & instituta penẽ contuberniũ assiduũ. Nec aliquo se ante tribunal Christi obstaculo muniat, q à religiois aiabus ad substantiã paupes & super elictã cõtra phas sine aliqua pietatis cõsideratiõe dispergit. Ab vniuersis epi & p̃bris acclamatu est, vt hæc penitus abscindant, rogamus. Dictũ est quinquies, vt hæc amputent precamur. Dictũ est septies, vt res ecclesiã qbus traditã sunt, intemperate iure seruent, rogamus. Dictũ est septies, vt se dũ hoc quod p̃secutus est synodali conuẽtu p omnia fiant vnanimiter deprecantes rogamus. Dictũ est octies, vt in p̃sumptoribus vindicet rogamus, dictũ est decies, vt disciplina seruet rogamus. Dictũ est vndecies, Quẽ male admilla sunt, p vos corrigant. Dictũ est duodecies, vt illicita facta amputent, Ita vt deiceps non fiant rogamus. Dictũ est tredicies, vt apostolica ordinatio illibata seruet, dictũ est qtuordecies. Dignus papa quod non licet non fiat. Dictũ est quindecies, Exaudi Christe, Symmacho vita. Dictũ est sexdecies, vt canones custodiant rogamus, dictũ quindecies, vt ordinatio aplica seruet, dignus papa, dignus doctor, dictũ. XIX. Hęc oēs vnanimiter cõfirmamus, & vt vnanimiter seruẽtur, rogamus, dictũ. XX. Per dñm Petũ vt p̃petuo seruẽtur rogamus, dictũ vigesies. Qui hæc violarit, in se iuxta in p̃taxatu modũ inueniat. Dictũ est vigesies.

¶ Et factõ filẽtio, Symmachus epi ecclesiã catholicẽ vrbis Romã dixit. Præsentis diffinitõis formã quã iuxta sanctorũ patrũ est statuta snias in omnium ecclesiã notitiam peruenire de cernimus, ne cuiq; possit pro sua ignoratione licere quod non licet, & q talia p̃sumpserint, sciant se prætaxato cõdemnatos eẽ modo. Similiter & hoc ad ecclesiarum notitiam vestra cunctoꝝ exhortatione & iudicio cõselemus peruenire, & ab omnibus firmiter teneri, quia eporum

res ec

Sexta synodus Romana.

res ecclesie nō dubitant esse, si in eorū facultatibus simili fuerit crudelitate puaiores rerum memoratay p̄dictay canonū districtiōnis feriant vindicta, vt qui maioribus pprijs ac nula cōscientie castigatōe corrigunt, saltē ecclesiasticę & canonicę vindictę pfodiant aculeis, ḡhialiter vero quicūq; res ecclesie cōfiscare aut ipetere, aut puaere periculosa aut sua infestatione p̄sumperit, nisi se citissime p ecclesie de qua agit satisfactiōne correxerit p̄petuo anathemate feriat. Similiter & hi qui res ecclesie iussu vel largitiōne principū, vel quondā potētū, aut q̄dā inuasiōne aut tirānica p̄tate retinuerint & filijs vel haredibus suis, vt à quibusdā iā factū audiuimus, q̄si hareditarias reliquerint, nisi cito res dei admoniti à pontifice agnita veritate reddiderint p̄petuo anathemate feriant. Iniquū em̄ esse cēsemus, vt potius custodes chartay quā defensores rez creditay, vt p̄ceptū est iudicemur. Sanādū ē ergo celerius, ne lōgius execrādus animi morbus inserpat, vt si medic⁹ cū viderit huius terreni corporis aliq̄ esse languorē, magnū suę artis estimat documētū, si cito quis illius interuentu desperatus euadat, vel cū posse vulnus aspexeris adhibet fomēta, vel cætera q̄bus illud possit q̄d natū fuerat vulnus obduci, ac si id manēs sanari nō poterit ne corpus reliquū sua ta-be corrupat, ferro amputēt q̄d nocebat, q̄ reliquū integrū & feruet intactū. Præcidēdū id ergo ē q̄d velut puro sanoq; nimiū corpis vulnus obrepit, ne cū tardius abstergit, in ipsis p̄-næ visceribus hui⁹ mali nō hauriēda sentina cōfidat. Ferro em̄ abscedēda sunt vulnera q̄fo-mēta nō sentiūt. Similiter & illi extorres debēt fieri ab ecclia q̄ sacerdotali admonitiōe non corrigunt dicēte dño. Auferte malū à vobis, vniuersa synodus acclamauit, vt ista fiāt, roga-mus. Dictū ē octies. Ista seruent p̄camur, Dictū ē decies, vt ip̄perpetuū maneāt & v̄sa autori-tate firment, Dictū est duodecies, Exaudi Ch̄se, Symmacho papæ vita. Dictū ē duodecies. Et sc̄to silētio Simmachus ep̄s ecclesie catholice vrbis Romę synodo p̄fidēs dixit. In hoc co-gnoscimus oēs q̄a deū diligam⁹ si mādata eius faciamus. Hęc em̄ charitas dei, vt mādata e-ius custodiam⁹ & mādata eius grauiā nō sunt, iustus est em̄ dñs & oīa iudicia ei⁹ iusta sunt, atq; oēs vię eius m̄a & veritas & iudiciū, in manu dei p̄tās terrę, cui execrabilis ē oīs inig-tas, in manu dei p̄tās hoīs & sup̄ faciē scribē iponet honorē suū. Perdit deus memoriā sup̄-boꝝ & iniqua gerentiū, & relinquit memoriā humiliū & bonoꝝ hoīm, hoc aut̄ p̄ certo ha-bet oīs qui recte colit deū, quia vita ei⁹ si in p̄batōe fuerit coronabit, & si in tribulatiōe libe-rabit. Si vero in correctiōe fuerit ad m̄iam pueniet. Omne q̄d irreprensibile ē catholica defendit ecclesia. Nō licet ergo ip̄eratori vel cuiq; pietatē custodienti aliquid cōtra mādata diuina p̄sumere, nec quicquā q̄d euāgelicis p̄pheticisq; & ap̄licis regulis obuiat agere, iu-stū em̄ iudiciū & definitiō in iusta regio metu vel iussu à iudicibus ordinata non valeat, nec quicquā q̄d cōtra euāgelicę vel p̄pheticę aut ap̄licę doctrinę constitutiōne eorū siue sc̄toꝝ patꝝ a sc̄to fuerit stabit, & q̄d ab infidelibus aut hareticis factū fuerit oīno cassabitur.

D Nociua ergo sancti p̄decessores mei dānare cōfidenter studuerūt, q̄z & pusillitas mea, li-cet impar & minima p̄ suscepto tñ diuina dignatōe ministerio pedisseq; cupit existere, v̄ em̄ erit nobis qui huius ministerij onus susceptū habemus veritatē saluatoris n̄si Iesu Ch̄i quā apostoli p̄dicauerūt p̄dicare neglexerimus, v̄ em̄ erit nobis si silētio veritatē oppresse-rimus qui erogare nūmularijs iubemur, i. Ch̄ianos populos ibuere & docere. Quid in ip̄i-us Ch̄isti futuro dicturi sumus examīe, si sermonū ei⁹ veritatē cōfundimus, p̄dicare. Quid erit de nobis cū cōmissis nobis aiabus & de officio suscepto rōnem iustus iudex deus noster districtim exegerit. Ideo nos optet semp nociua refecare & auxiliāte dño p̄futura erigere. Vñ obiurgādo, hortādo, suadēdo, blādēdo, cōsulendo p̄desse, q̄bus possumus festinemus, lingua nostra bonis fomētū sit, prauis acule⁹, timidos retūdat, iratos mitiget, pigros exacu-at, desides hortādo succēdat, refugiētibus suadeat, asperis blādīat, desperatos cōsoleat, vt q̄ doctores dicimur viā salutis gradiētibus ostēdamus. Simus in custodia vigilātes, adit⁹ cō-tra hostis insidias solliciti muniam⁹, & si qñ ouē p̄ditā de cōmissis gregibus error abduxerit, toto illā annisu ad caulas reuocare dñicas cōtēdamus, vt de pastoris noiē, q̄d habemus non supplicii sed p̄miū cōsequimur. Quia ergo in his oibus diuinę gratiæ adiutorio opus ē oīpo-tētis dei assiduis p̄cibus clementiā exorem⁹, q̄tenus ad hęc nobis opanda, & velle tribuat, & posse cōcedat, atq; in ea nos via cū fru ctu boni operis, quā se pastor pastoz eē testat⁹ est dirigat, vt sine q̄ nihil possumus p̄ ip̄m oīa iplere valeamus, vniuersa synodus surgēs accla-mauit, Placēt oīa, vt p̄petua stabilitate firment rogamus, Dictū ē octies. Et adiecit, Exaudi Ch̄riste, Simmacho vita, dictū est octies, vt hęc intemerata seruent. Dictū est decies, vt ista intemerato iure custodiātur p̄camur, dictū est duodecies, Qui hęc sponte violauerit, p̄petuo anathemate feriat rogamus, dictū est quidecies, vt decreta nostra confirmes p̄camur, Dictū est decies & octies. Et factō silētio Simmachus ep̄s ecclesie catholice vrbis Romę di-xit, Acclamatiōes vestras synodi q̄ iudiciū p̄sentia gesta suscipiūt, Et adiecit, Ea q̄ ad fopie-dos ve-

dos veteris psumptōis errores vel infense rebus ecclesiasticis egritudinis morbos, quibus vniuersalis afficiebat ecclia deliberatio religioni cōgrua paci q̄ cōstituit firmitate ppetē sociēt, vt p̄stāte deo quē custodē re: cōstat eē bonarū synodalis ordinatio vigeat, atq; oīs qui sine psonā alicuius districtiōe venire p̄sumperit, indita supius districtiōe plectatur. Et subscripserūt, Celiū Symmachus ep̄s ecclie catholice vrbis Romę his cōstitutis synodalibus à me p̄batis atq; firmatis annuēs sub. Petrus ep̄s Rauēnatis ecclie his cōstitutis synodalibus à nobis p̄batis atq; firmatis annuēs sub. Innocētius Dientii Tiberinorū, Felix Trauenfis, Seuerinus Tundaritanus, Bonifacius Aquileianēsis, Silianus Veliternus, Maxim⁹ Bleranus, Sebastianus Furanus, Emilianus Furanus, Mercurius Ganinati, Maximus Ticinēsis, Felix Atellanus, Cassianus Mutinēsis, Rusticus Fuxētinus, Cerētius Siculēsis, Propinquus Tabēsis, Stephanus Venusinus, Adeodatus Formian⁹, Laurētius Benensis, Bonifacius Cameritanus, Fortunatus Fulginēsis, Iustus Signatinus, Mercurius Siuiterus, Vindemius Anteatinus, Stephanus Neapolitanus, Augustus Liparitanus, Hilarius Teusanus, Valētin⁹ Amiternus, Maximilianus Perusinus, Fortunatus Suestanus, Innocētius Ferētianis, Iocūdus Augustanus, Cōcordius Meftanus, Trigidus Tauriganus, Vitalis Fundanus, Viticanus Celemēsis, Castus Portuēsis, Iohānes Ariminēsis, Aristus Ostiēsis, Procleianus Sepinatis, Martirius Traconensis, Cādidus Tiburtinus, Victor Lunensis, Aprilis Laterianēsis, Asterius Aquinatis, Afellus Populoniēsis, Grisogonus Albanēsis, Memor Cassinus, Amādus Potentinus, Colonius Forocladēsis, Romanus Numētanus, Helpidius Voliternus, Vrsus Reatinus, Iohānes Turriganus, Cresconius Tudertinus, Adeodatus Siluecādidā, Innocētius Nauenatis, Venerius Pallensis, Iohānes Spolitanus, Rogatus Tauromenitan⁹, Eustafius Cremonēsis, Seruus dei Foreuentis, Laurus Vergomātis, Probus Carcimeianēsis, Eucarpus Meresarpæ, Dulcius sc̄i Autimi, Rufertius Agnatinus, Leucadius Iniuricanus, Serenus Nolanus, Eufradus Galatinēsis, Martianus Acanus, Theotistos Pessimitos, Euticius Tranēsis, Helpidius Mancenenterius, Fortunatus Anagninus, Misterius Amorrius, Paschasius Vulternēsis, Aquilas Eudoxiados, Innocētius Forosimproniēsis, Quiriac⁹ Troodanensis, Felix Nepefinus, Pios Petenissenfis, Hilarius Tēpranensis, Longinus Ortislu, Iohānes Neapolitanus, Talafius Cesariensis, Cōstātinus Militinensis, Mufonius Hissenus, Acatius Arimatheus, Firminus Termus, Adonius Grauisu, Patricius Tianensis, Iohānes Artis, Theodotius Naciāzensis, Dorocheus Neocesariensis, Aristomachus Colenensis, Cirus Cibitrinensis, Iohānes Sebastensis, Ceccupius Sebastranopolis, Iohānes Polemnacus, Grandus Cerasitenus, Atarbius Talebuntis, Selenco Amassenus, Anthonius Amissenus.

¶ Episcopus sexta synodus Romana sub Symmacho papa. Epistola eiusdem ad Laurentium Mediolanensem archiepiscopum.

Dilectissimo atq; charissimo fratri Laurētio Mediolanēsis ecclie archiepo Symmach⁹ ep̄s in dño salutē. Prodit religioſe votū cōficiē mens laudibus deuota pōtificū asertio ingenij est deo obsequiū m̄cipare qd loqmur, in q̄ p̄conijs forte angustus sermo p̄fulget iperitiā manifestat, tñ si abstineat infantia q̄ mendicā narrationē estimet quā vota locupletāt. Sæpe ī faciē dōtibus paup̄ inuenit vena p̄dicātis, & ediuerso thesaurus cordis irradiat in egestate verborū. Qui vice dei iudicat nō desiderat p̄dicā alloquia, sed q̄ infucat⁹ cōmēdat nitor ingenij, q̄ in his etiā sine amore blandit eloq̄ntia in illis splendorē suū veritas nuda cōmēdat. Siue falleris ē om̄e qd dicitur affectio ad vnguē fabricat illa q̄ volumus nō tā speciē recti h̄re q̄ similitudinē. Ad te venerabilis mihi antistes maxime sermo est cui imeritorū testimonio virtus cepit vocabulo in q̄ actus eloquit v̄ qd q̄ nomē appellat. Prouida parentū diligentia tuorū, pri⁹ te eligi voluit q̄ p̄bati. Te oli secularib⁹ inherētē titulis Castrensis sudor excoluit. Et ad ecclie gubernacula pars aduersa solidauit, sicut dñs loquit p̄ p̄phetā. Qui ī minimo fidelis, & in magno fidelis ē. Te sacrū iudex & cōsiliū comitē meruit & laboris. P̄n̄ initiādu altarib⁹ & ilaica cōuersatōe qd sacrū eēt elegisti. Tu pudicitie in illa ætate custodit⁹ es. In q̄ & lex obsequit desiderijs. Satis est em̄ pueritie ambitū, quā licentia fulcit horreri, Ch̄s milites suos q̄s in psonā dulcis attollat iter acies, q̄rit hostiles. Ascitus ecclie p̄tifice actibus iplesti añ tpa dignitatis. Nō aduena benignitas fuit q̄ nature innixa radicib⁹ de cano flore germē ostēdit. Tēporale em̄ est om̄e qd fingit, p̄petuū qd cū ætate m̄tūrescit. Nō tibi sacerdotiū rē doni credimus euenisse sed p̄mij. Alij vulgari ḡra lenocināte cōmendant, tibi rigida circa culpabiles districtio dedit affectū. Manet te singularis sapiētia q̄ h̄ ḡnāliter optāda est, tñ existit ī m̄ḡo necessari frustra monitoris psonā suscipit, q̄ ipacti nō p̄ualet estimare p̄d⁹ officij vilissim⁹ cōparādus ē, nisi p̄cellat sc̄ia, qui est honore p̄stātor. Dedit tibi apicem res iudicij nō fauoris dignus p̄tifice ē amor, quē cēlura cōciliat. Deuenuit institutoris geniū, qui p̄ solā gratiam

Decreta Hormisdæ pape.

vult placere. Tu his eruditus & formatus cæli bñficijs plus agēdo populū instituis q̄ docēdo. Illa monita discipuloꝝ cōscientiā erudiūt q̄ p̄banē exēplo. Sine pudore inuitat ad inno cētiā, q̄ illā fuerit ipse sectatus. Te inter secreta penetratiū q̄si testē metuūt qui peccare dis ponūt. Nascētibus culpis metus, & reuerētia tua negat effectū. Qui inter exordia occurrit vitijs, & occasionē lapsuū admittit, & cōcupiscētię purgat autorē, hęc bñtudinē tuā q̄si stri ctim p̄ linguę meę cōmēdatōe dedicaui, si p̄cibus vitę successus arriserit gestōꝝ tuōꝝ ple na me relatōe cōsecrabo, vt q̄ vniuersis nota sunt māsuris i postē. Ii is q̄tenus gaudeat acta

¶ Item epistola eiusdem ad Liberium Patriciū

B Ymmachus ep̄s ecclesię catholicę vrbis Romę Liberio Patricio salutem. Cū p̄ ve nerāda religionē cōscientię verba dirigitis in Aquileiensis electione p̄tōficis & di uinis initiata lingua cultibus militat cōsecrādo in ignoti nos diligentia sermonum vincula tenuerunt, quia nihil superat diuitijs, q̄tiens aliquid p̄batus extulerit. Quid em̄ sn̄x sequaciū derelinquat q̄n iustitię obsequiū, cuius in examen definitio nō vocat. Agitis bono cōscientię q̄d v̄o vix negatur ip̄erio, Exiuit inter arbitros Marcellini venera bilis collega maximus hoīm humilitate sublimior, & ne p̄tāti fauor palq̄s ascriberet̄ inter pretes, q̄d de p̄prio decerpit ingenio, laudati iunxit ad p̄ciū. Egistis mediocrē, ne p̄celsi ef fet suscepta p̄dicatio, clarissimōꝝ testimonia vt vires accipiāt culmina castigātur, felix sa cerdotiū cui faciē p̄tulit plena mens luminis. Beata cōuerlatio, q̄ idcirco in discussione dedu cta est, vt tāto viro affabulāte suparet. Quę nō didicisset saporem victorię, nisi subiacuisset incertis. Semp̄ innocētibus gloriā aduersa peperūt, p̄uidet defensores fortissimos medio cris ip̄ugnatio. Sed quid ep̄lę terminos loq̄citate p̄duxi, coactas lege paginas in hūana cō cinnatōe trāsgressus. Iungo & ego amplissimis p̄tibus p̄ modulo exiguūtatē p̄prie vobis cœlo obsequēte cōsensum, & q̄d mirabile iter hoīs habet cōsideratōe v̄i attrahor ad amo rē, inspirata mihi p̄ alterū placere affectio, dū manet charitas imis inserta viscerib⁹, peregrin ante p̄sona comitē se tñ cœlestis gr̄a desiderijs iūgat, & dū cupitis datur affectus, aut veni at bonū pontificatus aut faciat. Data. XVIII. Calēn die indictione. VIII.

Incipiunt decreta Hormisdæ pape.

¶ Aduersus Nestorij & Euticetis blasphemias.

¶ De mysterio trinitatis, quid p̄sonę, quid designent substantię.

¶ De diuinitate & humanitate domini Iesu Christi.

¶ Cap. primū.

¶ Cap. secundū

¶ Cap. tertiu.

C loriosissimo atq; clementissimo filio Iustino, Augusto, Hormisdæ ep̄s. Inter ea quę ad vnitatē ecclesię p̄tinent, p̄pter quā deus clementię v̄rę elegit im periuū, i literis cōtulistis, hoc q̄q; venerabilis ip̄ator cura fidei cui multiplici ter vos studere declarastis, adiecit, vt aliq̄ꝝ p̄ces p̄ferēdę ad hūilitates meę no titiā iungerent, quibus vel quid q̄stionis oriret agnoscerē, vel ad summouēdū p̄positā cōsultatōis ambiguū responsum à me religiosę sn̄x conueniens redderet, legi oīa solitudine q̄ decebat, & licet ad respōsi plenitudinē sufficere potuisset, si illa tantū quę ab autoribus sunt definita subscriberē, tñ vt religiosi p̄positi vestri remune rare affectū, nō subtrahendū credidi mihi q̄q; sermonis obsequiū

¶ Capitulum primū.

D ¶ Quid em̄ est q̄d emergentibus Nestorij & Euticetis venenis paterna omisit instructio? Pe ne omnes impietates cum inuentoribus tam nephandorum dogmatū conueniētia in vnū synodica decreta prefferunt, nec vltius remansit locus vllus tam diris perfidię seminibus amputatis, aut Christum dominum credere sine carnis fuisse veritate, aut eundem non & deum & hominē de materni vteri intemeata fecunditate prodijisse, cū alter eorū dispensa tionē, qua saluati sumus negādo quantū in ipso est irritam faceret, alter opinione cōtraria sed impietate cōsimili in eodē dño n̄ro Iesu Christo potestātē diuinā à vera humanitate seclu deret, neq; ille recordatus, quia palpandā carnē suā Chrs ostenderit, neq; ille euāgelij me mor verbū carnē factū esse dicētis, cui vox dñi indeficienter insonare debuerat, q̄ dixit & docuit. Nemo ascēdit in cœlū, nisi q̄ de cœlo descēdit, filius hoīs q̄ est in cœlo. Sæpe hęc & multis p̄cedētū sunt cōprehēsa sentētis. Sed nec clemētia v̄ra licet iā dicta sint, fastidiose poterit repetita cognoscere, nec nobis pudor ea q̄ sunt à p̄decessoribus n̄ris p̄dicata reuol uere. Neq; em̄ possibile ē, vt sit diuersitas p̄dicatōis, vbi ē vniforma veritatis. Nec ab re iu dicabit alienū, si cū his cū quibus cōuenimus fide cōgruamus & dogmate. Reuoluant p̄ijs mafuetudinē v̄rę auribus decreta synodica. Et beati papę Leonis cōueniētia sacrę fidei cōstituta. Eadē inuenietis in illis q̄ recēsueritis in n̄ris. Quid ergo est post illū fontē fidelitū statuendū? Quid amplius si tamē fidei terminos seruat, quilibet curiosus scrutator inq̄rat. Non